

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva
ulica 5 — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Selen-
burgova ul. 6 — Tel. 3492, 3493.
Podružnica Maribor: Gosposka ulica
št. 11 — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ul. št. 2
Telefon št. 190.
Računi pri pošt. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga št. 78.180,
Wien št. 105.241

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno Din 25.—
Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo:

Ljubljana, Knafljeva ulica 5, Telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126. Maribor,
Gosposka ulica 11, Telefon št. 2440.
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1.
Telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo.

Sproščena igra velesil

Mednarodno življenje je čedalje bolj razgibano. Mednarodni dogodki si slede v znamenju akcij in reakcij že s tako naglico in na tolikih krajih istočasno, da jih je težko zajeti v eno samo, pregledno sliko sodobnega mednarodnega dogajanja. Njih medsebojna povezanost pa je v svetu, ki se ob silnem napredku vseh mogočih prometnih sredstev in zvez čedalje bolj krči, vendar tako velika, da se ločeno o njih ne da več razpravljati.

Tudi v letu, ki je pravkar za nami, smo napisali in govorili enkrat o sredozemskem, drugič o poremskem, tretjič o srednjeevropskem problemu itd., kakor so to pač zahtevali tedaj aktualni mednarodni dogodki. Na prelomu dveh let, ob kratkem pogledu nazaj v evropsko in svetovno »visoko politiko«, pa lahko strnemo ves ta nepretrgani diplomatski krogotek v en sam pojem: v sproščeno igro velesil, ki si po polomu Društva narodov spet neženirano, ob upoštevanju samo svojih lastnih potreb in želja dele svetovni prostor v svoje interesne sfere, kakor so to velesile delale pred svetovno vojno. V tem pogledu lahko tudi glede na bodoči razvoj Evrope in sveta označimo leto 1936. v mednarodnem življenju zares za pravo kritično leto, ki je zrušilo komaj začeto povojno tradicijo organizirane družbe in na njenih ruševinah spet dalo v mednarodnem dogajanju veljavo staremu naravnemu zakonu o akcijah in reakcijah.

Mednarodno življenje preteklega leta je stalo v glavnem v znamenju dveh sporov širšega odmeva, italijansko-abezinske ter španske državljanske vojne. Mnogi pomembni dogodki v drugih predelih Evrope in sveta se dajo nanižati na ta dva glavna problema. Prvi je prešel v preteklo leto kot neprijetna dediščina iz leta 1935. in že tedaj začete diplomatske igre velesil ter zasel v njem v fazo postopne likvidacije, ki se je začela z ukinitvijo sankcij dne 15. julija 1936 in se sedaj nadaljuje s poskusom italijansko-angleškega sredozemskega sporazuma, kakršnega predstavlja pravkar podpisani »džentilmenški dogovor«. Drugi spor, spor zaradi vmešavanja, odnosno nevmešavanja v špansko domačo vojno, se je razvil v drugi polovici preteklega leta in prehaja sedaj kot enako neprijetna dediščina v novo leto.

Abesinski spor je v svojem razpletu odprl tri težke mednarodne probleme: prostorni sredozemski problem, problem malih narodov in problem ženevskih ustanov, ki prehajajo nereseni tudi še v novo leto. Nemško izigravanje abesinske zadeve pa je sprožilo med drugim poremski problem ter z njim zvezana vprašanja sklenitve novega zapadnega pakta, ureditve odnosov na evropskem vzhodu, v srednji Evropi itd. Problematika abesinske zadeve je torej zelo obsežna. Na njeni osnovi sproščena igra velesil prinaša v novo leto štiri kritične mednarodne probleme: vprašanje novih garancij na evropskem zapadu, vprašanje vzpostave zrušenega ravnotežja v Sredozemlju, špansko afero in problem vnašanja ideoloških momentov v mednarodno diplomatsko borbo. Nad vsemi pa grozeče visita dva neresena vprašanja splošnega značaja: kaj bo z Društvom narodov in kdo bo zavrl neizogibni razvoj v mednarodni kaos, ako bodo vsi ti načeti problemi ostali nereseni?

Glavno obležje mednarodni politiki v drugi polovici preteklega leta daje španska afera. Španija je združila Italijo in Nemčijo na novem osišču evropske politike: Berlin-Rim, ki ga je Nemčija hotela uveljaviti kot prvi korak k ideološkemu razcepju Evrope in sveta v dva tabora. V isto zvezo lahko spravimo tudi nemško-japonsko protikomunistično pogodbo, ki vsaj navidezno zasleduje enake težnje. Tako zvidne dinamične sile so položile s tem sporazumom temelje svojih preteklih in bodočih diplomatskih akcij, ki bi jih na kratko lahko najbolje označili kot pridobivanje zaveznikov.

Črta Berlin - Rim pa je izzvala reakcijo na črti London - Pariz. Čim bolj so se stopnjevale skupne akcije dinamičnih sil, tem večje so postajale tudi skupne reakcije tako zvanih statičnih ali konservativnih sil. Med Italijo, Nemčijo in Japonsko se je opazalo neko tiho sodelovanje že v razpletu abesinske afere. Narekoval jim ga je tedaj isti namen: rušenje obstoječega mednarodnega stanja. Nemčija je v svoje namene spretno izrabljala italijansko-abezinski spor: uvedba redne vojaške dolžnosti, podaljšanje vojaškega roka, vkorakanje v demilitarizirano Porenje, odpoved mednarodnega rečnega režima, skratka sistematično demontiranje versajške mirovne pogodbe. Italija je v svoji abesinski aferi izkoriščala zmede, ki jih je med velesilami povzročala Nemčija; zagato evropskih diplomatov pa je med tem na Daljnem vzhodu izrabljala Japonska, ki je močno okrnila Kitajsko.

NEMŠKO-ŠPANSKI KONFLIKT SE VEDNO BOLJ ZAOSTRUJE

Španska republikanska vlada grozi z energičnimi represalijami zaradi kršitev španske suverenosti na morju

Valencija, 4. januarja. br. Zunanji minister Del Vayo je po večerajšnji seji vlade, na kateri so razpravljali o položaju v zvezi z napadi nemških vojni ladij, govoril na velikem protestnem zborovanju. V svojem govoru je omenil napade nemških vojni ladij na španske ladje in izjavil, da je vlada trdno odločena upreti se temu postopanju Nemčije, ki pomeni več kakor samo vmešavanje v španske notranje zadeve. To, kar dela Nemčija zadnje dni, je vojna brez veste napovedi. Španija je bila vedno zvesta članica Društva narodov in tudi sedaj čvrsto veruje v njegovo pravičnost. Zato ne dvomi, da bo Društvo narodov obsodilo postopanje Nemčije in dalo španski zakoniti vladi in vsemu španskemu narodu vsaj moralno zadoščenje. Španska vlada pa se ne bo omejevala zgolj na proteste, marveč bo postopala po načelu »zob za zob«. Španski narod in španska vlada se v ničemer nista pregrešila zoper Nemčijo, niti se kakorkoli dotaknila njenih pravic in interesov. Če je španska vlada zaplenila orožje in municijo, ki so jo skušali po tihotapski poti spraviti v roke generala Franca, je s tem vršila samo svojo najosnovnejšo pravico in dolžnost. Država in narod, ki sta se pet polnih mesecev s tolikim uspehom borila za svojo svobodo in proti upornikom, nahujskanim od sovražnikov španskega naroda, ne bosta nikdar dopustila, da bi s Španijo postopali kakor s kako afriško kolonijo. Vlada je zaradi tega izdala najstrožji nalog, da se z vsemi razpoložljivimi sredstvi nastopi proti vsakomur, ki bi v bodoče zagrešil napad na špansko suverenost na morju.

Valencijska vlada je glede na afero nemške križarke »Königsberg«, zlasti glede na zahtevo o izročitvi ostanka tovora ladje »Palos« in španskega državljanja, ki se je vozil s to ladjo, izdala komunikacijo, po kateri je odločena, da ne bo več trpela nasilja tujih vojni ladij. Poročilo pravi na koncu, da se izraza nemški admiral v svoji zahtevi, kakor da bi obvela s kakšno prekmorsko kolonijo.

Odsek za tisk v zunanjem ministertvu je objavil komunikacijo o dogodkih s parnikom »Soton« in »Aragone«, ki pravi, da je nemška križarka »Königsberg« zadržala v španskih teritorialnih vodah tudi parnik »Aragone«, ki je vozil blago v Santander in Gijon. Komunikacija poudarja, da dokazujejo ti dogodki jasno kršitev mednarodnega prava in da pomenijo vojno dejanje proti suvereni državi. Zaradi položaja, ki se je zaradi tega dogodka začel razvijati zelo nevarno in ker se spor vedno bolj širi, je vlada sklenila, da bo podvzemala potrebne diplomatske korake.

Protiukrepi vlade v Bilbau

Pariz, 4. januarja o. Istočasno kakor v Valenciji se je v Bilbau sestala baskovska

vlada, ki je sprejela malone enake sklepe kakor valencijska vlada. Baski so pripravili hud protest, ki so ga poslali preko Valencije v Berlin. V njem pravijo, da pomenj postopanje nemške voje mornarice v španskih vodah prikrilo vojaško intervencijo, proti kateri se ni mogoče braniti drugače kakor z enakimi ukrepi. Baskovska vlada je zato odredila vsem obalnim balerijem, kakor tudi vsem vojnim ladjam v svojem območju, najstrožjo pripravljenost za akcijo proti nemškim vojnim ladjam.

Angleški protest pri nacionalistični vladi

London, 4. januarja. o. Angleška vlada je odredila svojemu poslaniku v Španiji, ki se je začasno nastanil v Hendayu, naj protestira pri vladi v Burgosu zaradi napada na angleški parnik »Blackhille«, ki so ga pretekli teden bombardirale oborožene ribiške ladje. »Blackhille« le po naključju ni bil zadet in je nepoškodovan prispel v Santander, kjer je njegov poveljnik nemudoma obvestil poveljnika angleškega rušilca v tamkajšnji luki o incidentu. Sicer ni pričakovati, da bo angleška vlada zaradi tega incidenta zahtevala kakšno odškodnino, vendar pa bo imel dogodek svoje posledice. Predvsem bodo angleške vojske ladje v španskih vodah dobile nalog, naj v bodoče z vsjo odločnostjo preprečijo sleherni neprijateljski akt nacionalistov ali republikancev proti angleškim ladjam.

Novi incidenti v španskih vodah

Pariz, 4. januarja. o. Agencija Radio je prejela iz Santandera vest, da je križarka »Königsberg« večeraj ustavila tudi španski parnik »Maro Junguero«. Kljub protestom oblasti doslej parnika še ni izpustila. Tudi iz Valencije je prišlo poročilo, da v tisti Valenciji je prišlo podobno tem vesti, ki naglašajo, da so Nemci s tem zaplenili še tretjo špansko ladjo.

Nadalje poročajo iz Bayonna, da so španske republikanske vojske ladje pri Santandru ustavile francoski parnik »Roe-Rouge«, vendar pa so ga takoj izpustile.

Po vesteh iz Moskve je sovjetski parnik »Krasnij Profintern«, ki je plul iz Bremena s tovarom v Napoli, moral v Gibraltarju na poziv nacionalistične vojske ladje odpuhti v Ceuto, kjer je ostal eno uro, nakar je lahko nadaljeval svojo pot.

Gibraltar, 4. januarja. o. Incidentih na morjih okrog Španije se čim dalje bolj množijo. Davi so nacionalistične vojske ladje v bližini Gibraltarja ustavile neko rusko petrolejsko ladjo in jo pristile, da je odpuhla z njimi v Ceuto. Kmahu nato je bila v gibraltarski ožini ustavljena neka belgijska trgovska ladja, ki je morala prav tako odpuhti v Ceuto, kjer so jo nato pregledali.

Francova ofenziva

Nacionalistična vojska je v nedeljo prešla pred Madridom v ofenzivo in je napredovala zlasti pri Escorialu

Pariz, 4. januarja. w. Popokdanska pariški listi poročajo, da čete generala Franca, ki so večeraj na vsej fronti pred Madridom prešle v ofenzivo, uspešno napredujejo. Pri El Escorialu so od večeraj napredovale za sedem kilometrov. Ceuta proti Madridu je pod topniškim ognjem nacionalističnih čet. Posadki v El Escorialu grozi obkolitev, če se ne bo pravočasno umaknila proti Madridu. Čete madridske vlade uporno branijo svoje postojanke, morajo pa zaradi silnega pritiska nacionalistov popuščati. V tem odseku se bori po večini oddelki mednarodne brigade, ki so imeli velike izgube.

Madridsko vojno poročilo

Odbor za obrambo Madrida je objavil o novih bojih naslednje poročilo:

Po hudem topniškem ognju so nacionalisti večeraj pričeli napad z velikimi množicami, podprti z znatnimi letalskimi silami ter mnogimi tanki na madridskem bojišču in si-

cer v odseku med Pozuelom in Broneto. Tej akciji so se pridružili znatni kontingenti nemških prostovoljcev. Nacionalisti se bore skupaj z maroškimi četami pod poveljstvom generala Organa. Republikanske čete so se uprle protidranju sovražnika in pokazale sijajen odpor. Pod noč smo sovražnika, ki je imel težke izgube, na vseh točkah odbili. Tri sovražna letala smo sestrelili na madridski fronti v letalskem boju, ki je trajal ves dan. Republikansko letalstvo je obstreljevalo mesto Oñas del Rey na toledski fronti. Na Guadarrami so republikanske čete zavezle Almadrones in Fimes in zajele 21 sovražnikov.

Iz nacionalističnega tabora

Vojno poročilo generala Franca pravi: Ko so nacionalistične čete zavezle tri večeraj prišel neposredni promet med Escorialom

nih namerov na evropskem vzhodu tako želel, sta London in Pariz preprečila predvsem s tem, da sta ostale evropske države pridobila najprej za politično nevtralnost v nasprotju Berlin-Moskva nato pa razširila svoja jamstva na evropski vzhod. Glavno težišče te angleško-francoske reakcije na vzhodu je bila Poljska, na zapadu pa Belgija.

Najnovejšega datuma so poskusi iztrganja Italije iz zveze z Nemčijo, kar naj bi pomenilo nov sumek proti Nemčiji, ki noče prevzeti nobenih novih obveznosti, ne na zapadu, ne na vzhodu Evrope, niti glede Španije. V znamenju te reakcije sta se London in Pariz začela približevati Italiji, v kar naj bi tvoril uvod italijansko-angleški »gentlemen's agreement«.

V znamenju teh akcij in reakcij v sproščeni igri velesil prehajamo sedaj v novo leto.

in Madridom v topovski ogenj nacionalistov. V teh krajih se bore zelo močne nacionalistične sile. Namen teh operacij je zavzelje vzhodnega dela Escoriala, kar bi omogočilo izravnane frontnega dela severno od prestolnice.

General Queipo de Llano je objavil, da so nacionalisti po močnem napadu prodri skozi republikanske čete pri Madridu in zavzele Villa Franco del Castillo. Republikanske čete so se umaknile, mednarodna brigada pa je imela nad 1000 mrtvih.

Bombardiranje Bilbao

Saint Jean de Luz, 4. januarja. AA. Nacionalistična letala so pri obstreljevanju Bilbao vrgla 18 ton razstreliv.

Zadržana nemška ladja

Berlin, 4. januarja. AA. Šele sedaj se je svedelo, da sta 20. decembra lanskega leta dve veliki oboroženi ribiški ladji valencijske vlade severno od Bilbao nasilno ustavili nemški parnik »Phuto« in ga pristili, da izpremeni smer. V nemških političnih krogih vidijo v tem dogodku nov

Sredozemska sprava med Anglijo in Italijo

Besedilo sporazuma — Status quo in ohranitev miru na Sredozemskem morju

London, 4. januarja. d. V Rimu podpisana angleško-italijanska izjava se glasi:

Prežeti z željo, da bi čim bolj pospeševali interese splošnega miru in varnosti ter zboljšanje odnosov med seboj in med vsemi sredozemskimi državami, kakor tudi odločeni, da spoštujeta pravice in interese teh držav, priznavata angleška in italijanska vlada, da je svoboda vzhoda, izhoda in prehoda na Sredozemskem morju življenjskega interesa za razne dele britanskega imperija ter za Italijo in da ti interesi v nobenem pogledu niso nezdružljivi z enim ali drugim.

Obe vladi zanikata vsakršno željo, da bi hoteli izpremeniti status quo nacionalne ali teritorialne suverenosti na sredozemskem področju ali pa dopustiti njegovo izpremembo, v kolikor sta sami prizadevi. Obvezujeta se spoštovati pravice ene in druge na omenjenem področju, sporazumni, da bosta zastavili vse svoje sile za onemogočenje vsakršne akcije, ki bi mogla škodovati dobrih odnosom, katerih ojačenje je cilj te izjave.

Ta izjava ima samo ta namen, da služi interesom miru in ni naperjena proti nobeni drugi državi.

Še ena nota

Rim, 4. januarja. o. Razen besedila skupne italijansko-angleške izjave je bila objavljena tudi nota, v kateri izjavlja italijanska vlada, da bo Italija spoštovala status quo v Španiji in da se sploh ni niti pred revolucijo niti kasneje pogajala z generalkom Francom o morebitnih teritorialnih izpremembah v zapadnem delu Sredozemskega morja in tudi v bodoče ne bo tega storila.

Nobenega tajnega dodatka

London, 4. januarja. AA. V nasprotju z navadnimi tuji listov trdijo britanski uradni krogi, da je objavljeno besedilo britaniko-italijanske pogodbe avtentično in da ni nobenega tajnega dodatka.

Odstranjeni dvomi

Rim, 4. januarja. o. V svojih poročilih iz Londona naglašajo italijanski listi, da so angleški politični krogi z velikim navdušenjem sprejeli sklenitev gentlemen's agreementa neke zaradi tega, ker je po njihovem mnenju s tem zelo popustila napetost na sredozemskem morju, ki je nastala zaradi italijanskih aspiracij na Balearih in v španskem Maroku. nego tudi zaradi tega, ker bo mogoče še samo s tem sporazumom popolnoma urediti položaj na Sredozemskem morju ter odpraviti vse dvome, ki so nastali v Turčiji. Gréji in Jugoslaviji o iskrenosti italijanske politike. Italijanski listi pravijo, da so se o tej politiki v zadnjem času v inozemstvu razširile alarmantne vesti, ki pa so bile vse neresnične in tendence.

Pogajanja se bodo nadaljevala

London, 4. januarja. o. Kljub vsemu pričakovanju angleške javnosti Foreign Office ni izdal nikakega službenega komunikeja o vsebini gentlemen's agreementa. Politični krogi komentirajo to dejstvo na poseben način. Predvsem naglašajo, da angleško zunanje ministertvo noče priznati sedanjemu angleško-italijanskemu sporazumu posebno velikega pomena, ker z njim poglavje o ponovni ureditvi odnosov med Anglijo in Italijo ter o obnovi prijateljstva še nikakor ni zaključeno. Temu sporazumu morajo slediti nadaljni koraki.

dokaz točnosti vesti, po katerih so španski mogotci naročili svojim pomorskim silam, naj povsod ustavljajo nemške ladje ne glede na to, ali jih srečajo v španskih vodah ali ne.

»Völkischer Beobachter« piše, da v Španiji ni samo državljanska vojna, ampak se razvija borba, od katere je odvisna bodočnost Evrope. List piše, da nemška vlada podrobno izdeluje svoj odgovor na to o nevmešavanju.

Mehiška letala za Špance

Mexico, 4. januarja. AA. Zunanji minister je iz lastnega nagiba izročil odpravniku poslov ameriškega poslaštva potrdilo, da bo Mehika prepovedala odpravo vojnega gradiva in letal, ki prispejo iz Zedinjenih držav za Španijo. Medtem pa so že razstavili šest letal iz Zedinjenih držav za letalsko službo na progi Mexico-Veracruz in jih naložili na parnik »Mars«. V zvezi s to izjavo pravi turkajšnje špansko poslaštvo, da gre za trgovska letala, ne pa za vojni gradivo.

Legar v Madridu

London, 4. januarja. o. »Daily Mail« poroča, da je nastala v Madridu epidemija legarija. Doslej je obbolelo 8.000 ljudi.

Italijanski demanti

Rim, 4. januarja. AA. Ministertvo za tisk in propagando zanika vest, po kateri se je v Cadizu izkrcalo 5.000 Italijanov.

London, 4. januarja. AA. Britanska vlada je dobila obvestilo, da se je 1. t. m. izkrcalo v italijanskega prekocejskega parnika »Lombardiac« v Cadizu 4.000 Italijanov.

Anglija nikoli ni in tudi sedaj ne bo pozabila dogodkov, ki so ji bili v škodo. Zaradi tega mora Italija sedaj postaviti nadaljnje pogoje. Pristati bo morala tudi na nove koncesije v angleško korist. Po mnenju angleških političnih krogov se imajo šele pričeti prava in redna pogajanja, ki bodo morala trajati mesece in leta. Gentlemen's agreement ima za Angleže samo pomen nekakega premirja. Prava pogajanja še nikoli niso bila krajša in lažja kakor pogajanja za sporazum.

Za zblizanje med Italijo in Francijo

Pariz, 4. januarja. AA. Po objavi besedila dogovora med Veliko Britanijo in Italijo poudarja »Echo de Paris«, da so njegove določbe skladne, pri izvajanju pakta glede na dogodke na španskem pa se bo moglo ugovoriti, v koliko se bo izpremenila italijanska politika, ki se je zadnje leto približala nemški.

»Journal« pravi, da je sedaj glavna dolžnost Francije, da utrdi svoje postojanje v Italiji. Francija se lahko izogne plačevanju računa za britansko-italijansko kombinacijo le tedaj, če se ohrani svobodne roke. Francosko-italijansko zblizanje bi bilo dosti lažje in plodnejše, sedaj pa je treba Franciji skrbeti, da ne pride v položaj v katerem bi morala hoditi po vročih kostanj za druge.

Italija dobi v Angliji posojilo

London, 4. januarja. AA. »Daily Mail« računa s možnostjo, da bo po angleško-italijanskem dogovoru prišlo v kratkem do pogajanj o novi trgovinski pogodbi med obema državama. Pri tej priliki se bodo najbrže pogajali tudi o večjem posojilu Italiji za pospešitev gospodarskega razvoja v Abesiniji.

Tudi »Daily Express« misli, da ni izključeno, da bo Italija dobila posojilo, v sled česar bo razveljavljena prepoved finančnega ministertva o podeljevanju posojil v tujino.

Blum na oddihu

Pariz, 4. januarja. w. Usadno poročajo, da bo osial min. predsednik Blum do ponovnega sestanka poslanske zbornice 12. t. m. na odmoru na rivier. Predčasno se bo vrnil v Pariz le, če bi ga k temu prisilili nepričakovani dogodki.

Deterdingove dobave živil Nemčiji

Amsterdam, 4. januarja. AA. Konzorcij znanega nizozemskega petrolejskega magnata Deterdinga, ki je prevzel dobave živil za Nemčijo, je v prvih tednih, odkar velja dobavna pogodba, nakupil 15 milijonov kg moke, 3 milijone kg slanine in 3 milijone kg masla. Vse te življenjske potrebščine so že v Nemčiji. Sinacini krogi so mnenja, da je morala Deterdingu uspeti sklenitev posebnega sporazuma z nemško vlado za izdehu sintetičnega petroleja in njegovo prodajo v Nemčiji.

S podmornico na Severni tečaj

London, 4. januarja. AA. Snodi je prispel iz New Yorka v Southampton znan polarni raziskovalec sir Humbert Wilkins. ki je izjavil, da misli meseca julia odpuhti s podmornico do Spitzbergov, nato pa s podmornico podreti do Severnega tečaja. »Daily Mail« pravi, da je bila 35.000 funtov sterlingov Podmornica je »ako razpisa« da lahko ostane zelo dolgo pod gladino. Kakor znano je Wilkins hotel »zvesti svoj poizkus« že pred leti, pa mu ni uspel.

Bolgarski list o prijateljski pogodbi

Sofija, 4. januarja. AA. Bolgarski listi še zmerom kar najugodnejše komentirajo sklenitev prijateljske pogodbe med Jugoslavijo in Bolgarijo. Poluradni list »Dnes« priobčuje v današnji številki uvodnik pod naslovom »Veliki pomen bolgarsko-jugoslovanskega pakta.« V članku pravi med drugim:

Pakt bo zunanji izraz odkritega prijateljstva, ki druzi oba naroda, in bo poročilo miru v tem delu Evrope, takšno poročilo, kakršnega ne more dati noben drugi diplomatski akt. S posebnim zadovoljstvom je treba ugotoviti, da je vest o sklenitvi bolgarsko-jugoslovanskega pakta zbudila v vseh slojih prebivalstva navdušenje. Isto je tudi v Jugoslaviji. To je najboljši dokaz, da sta sosednja in bolgarska vlada, ko sta dali druga druga roko, delali docela v duhu narodnih želja in čustev in da bo ta akt ne samo naveden diplomatski dokument, ne samo plod kabinetskega proučevanja in hladnega razuma, temveč predvsem plod

vzajemnih občutkov obeh narodov. Živo uresničenje njihovih prizadevanj, razumljivih tem bolj, ker sta oba naroda toliko pretrpela v preteklosti.

List prinaša še drug članek pod naslovom »Živo prijateljstvo«. Med drugim pravi: »Mi smo zmerom poudarjali pripravljenost, da mora biti alfa in omega bolgarske zunanje politike dobra sosesčina z državami okoli nas, predvsem pa tesno in neomajno prijateljstvo z Jugoslavijo. Globoko smo prepričani, da more samo takšna politika koristiti naši državi in našemu narodu. Zato je naša radost velika, ko vidimo, da ne delamo samo v tej smeri, temveč tudi uresničujemo dolgoleten sen. Ne da bi se spuščali v bližnje in bodoče možnosti, ugotovimo samo to, da bodo takšne možnosti docela naravno že glede na to, ker iskreni in dolgotrajni sporazum med Bolgarijo in Jugoslavijo ustvarja prirodno silo, ki se giblje in za katero bo stalo 20 milijonov južnih Slovanov.«

„Piccolo“ o možnostih gospodarskega sodelovanja med Italijo in Jugoslavijo

Nedeljski »Piccolo« je objavil nadaljnji članek svojega urednika Maria Nordia, ki se muji v Beogradu. Članek razpravlja o možnostih tesnejših in živahnijih gospodarskih stikov med Italijo in Jugoslavijo. Priporoča se pa, da z rednimi izmenami oddolžnih gospodarskih in političnih krogov Jugoslavije še ne poznamo dovolj gospodarske in politične sile Italije. Skoro neznane so v Jugoslaviji italijanska tehnika, industrija, elektrifikacija itd. Zato je potrebno, da Jugoslovenci najprej spoznajo fašistično Italijo, kor je brez medsebojnega spoznavanja trajno in koristno zблиžanje nemogoče. Italijanska zmaga v Afriki je izzvala v Jugoslaviji samo političen in vojaški vtis, zgubil pa se je iz vida gospodarski in industrijski pomen zmage, ki je bila dosežena z modernim orožjem, z avioni in stroji, kar vse je bilo izgovorjeno v Italiji sami. Ravno tako so v Jugoslaviji neznane ogromne kolonijalne zmoglosti rimskega imperija, ki jih Italija uporablja za svoje velike koristi: prijateljske države, ki izvažajo les, cement, rude itd. Tudi na tem polju je

mogoče živahno sodelovanje, ako se Jugoslavija iskreno zblizha z Italijo.

Po vsem tem prihaja Mario Nordio do sklepa, da bi bilo zblizanje med obema državama večje koristi za Jugoslavijo kakor za Italijo. Momentano je sicer Jugoslavija v ugodnem gospodarskem položaju, ker je imela l. 1936. izredno dobro letino. Zato je tudi lažje prebolela posledice sankcij, saj so tedaj za tednom prihajale v Beograd delegacije, ki so kupovale ogromne množine žita in niso dosti spraševale za cene. Toda trenjni gospodarski pogoji v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani se ne vdaajo služljivi, marveč se zavedajo, da je sedanji povoljni gospodarski položaj samo prehodni, deloma posledica že omenjene dobre letine deloma pa posledica za Jugoslavijo ugodne mednarodne konstelacije, iz katere so se lahko rodili koristni trgovski sporazumi. Gospodarsko sodelovanje med Italijo in Jugoslavijo pa bi bilo trajno, zato je Mario Nordio prepričan, da se bo tudi v jugoslovanske strani vse storilo, da se s političnim zblizanjem ustvari možnost takega sodelovanja.

Povečanje zlatih rezerv Narodne banke

Beograd, 4. januarja. Narodna banka objavlja svoj izkaz o stanju na dan 31. decembra, ki vsebuje že številke iz bilance za konec preteklega leta.

V zadnjem tednu pre. leta se je zlata podlaga ponovno znatno povečala, in sicer za 16,5 na 1626,1 milijona Din. V primeri z 31. dec. 1935 znaša povečanje zlata podlage 161,8 milijona Din; skupaj z ofi. cialno premijo pa je zlata podlaga dosegla že vrednost 2089,5 milijona Din, kar je za

207,9 milijona Din več nego ob koncu leta 1935.

Stari dolg države pri Narodni banki se je v zadnjem tednu lanskega leta zmanjšal za 14,7 milijona Din. Ker se vsakoletna udeležba države na dobičku Narodne banke porabi za odpis starega dolga države, predstavlja gornja številka 14,7 mil. Din delež države na dobičku Narodne banke (v letu 1935. je znašal ta delež 10,2 milijona Din).

Nemški škofje obljublajo Hitlerju zvestobo in podporo

Berlin, 4. januarja. AA. Včeraj so po vseh katoliških cerkvah prebrali pastirsko pismo proti komunizmu, ki so ga podpisali vsi nemški kardinali, nadškofi in škofi. V pastirskem pismu se pravi:

Komunizem je prišel iz Rusije in je nadejal svojo pot po Evropi. Sedaj je vrzel svoj pogled tudi na našo domovino. Nato vzporeja poslanica komunizem s pošastjo iz Apokalipse in pismo najodločitejše zavrača očitke, češ da so katoliki v Nemčiji zavezniki komunizma. Nato se navajajo vse težave, s katerimi se mora cerkev v Nemčiji boriti in te

težave so: novo pogansko gibanje, laična vzgoja mladine, propaganda, da naj verniki ne hodijo v katoliške cerkve itd.

Poslanica se zaključuje z odgovorom, da kljub temu, da katoliki ne uživajo zaupanja v Nemčiji, ne bodo nehali služiti Nemčiji in jo braniti in bodo podpirali voditelja rajha v njegovi borbi proti komunizmu in boljševizmu. Vendar pa moramo zahtevati, da se mladini ne govori, da je državni sovražnik št. 1 komunizem, državni sovražnik št. 2 pa katoličizem.

Predsednik vlade v inozemstvu

Ljubljana, 4. januarja. AA. Z dopoldanskim brzovlakom je skozi Ljubljano potoval predsednik vlade in minister zunanjih zadev g. dr. Milan Stojadinović v spremstvu svojega šefa kabineta g. dr. Dragana Protića. Odhaja v inozemstvo zaradi odmora za časa praznovanja božičnih praznikov. Za časa njegove odsotnosti bo predsednik vlade in ministra zunanjih zadev zastopal minister notranjih zadev g. dr. Anton Korošec.

Napredovanja v šolski službi

Beograd, 4. januarja. p. Na meščanskih šolah v dravski banovini so napredovali naslednji učitelji in učiteljice: v 6. položajno skupino Friderika Saršona, Marija Tkačev v Ljubljani, Janko Pertot in Dragotin Hasel v Ptuj, Ivan Šumnjak v Mariboru, Josip Zabkar v Krškem; v 7. položajno skupino Mihajlo Jovanović, Marija Rovar v Ljubljani, Vladimir Bertonec v Mariboru, Terezijska Adlešič v Dolini Lendavi, Gotard Rot v Trzinu, Metod Škerjanec v Zagorju ob Savi, upravitelj Karel Štrbenec v Črnomlju, Marija Osterc v Trbovljah, Drago Domnik v Mežici, Rezi Jenko v Slovenjgradcu, Akvina Gamulin v Jelšah, Josip Novak v Ormožu, Franjo Iglar v Mežici, Lucijan Janež pri S. Lenartu, Terezijska Gaspari na Rakeku in Albert Zerjav v Mariboru.

Iz prometne službe

Beograd, 4. januarja. p. V železniški službi so bili premeščeni: inspektor Andrej Černić iz Maribora v Čakovce, višji kontrolor Gabriel Pirkmajer iz Čakovca v Maribor in kontrolor Roman Oberlindner iz Bistrice-Boh. jezero v Celje. Za pomožnega strojevodje je imenovan kurjač Franjo Matuc iz Maribora.

Pomlad v Dalmaciji

Dubrovnik, 4. januarja. o. Ze dober mesec dni vlada v Dubrovniku krasno spomladansko vreme. Vsa rivierra je polna solca. Pomaranče so nenadoma vzcvetele kakor sredi maja.

Prebivalstvo Subotice

Subotica, 4. januarja. o. Po najnovejših podatkih subotičkega mestnega urada šteje Subotica sedaj 105.000 prebivalcev.

Božična amnestija v Bolgariji

Sofija, 4. januarja. t. Min. predsednik Kjuzevanov je danes predložil kralju v podpis ukaz o božični amnestiji. Amnestija se nanaša na prvi vrsti na politične obsojence, oporočajo pa se kazni tudi mnogim drugim kaznjencem. Izvedena bo tako, da bodo pomilosteni lahko prebili božični večer že v krogu svojcev. Kakor zatrjujejo v poučenih krogih, so med pomilostljenimi tudi oni, ki so bili obsojeni pred vojaškim sodiščem, med njimi polkovnik Damjan Vleč, bivši ministar Kalendarov in Kolev ter državni podtajnik Tončev.

Priprave za občinske volitve v Bolgariji

Sofija, 4. januarja. t. Državna tiskarna je končala tiskanje glasovnic za občinske volitve in je danes vse volilne listovine dostavila notranjemu ministru. Notranje ministarstvo bo tiskovine takoj razposlalo vsem občinam. Volitve bodo najbrže v začetku februarja.

Finančni odnošaji med Francijo in CSR

Praga, 4. januarja. o. Glasilo češkoslovaških agrarcev »Venkov« je objavilo izjavo češkoslovaškega poslanika v Parizu Osuskega, da je uspešno urediti vsa vprašanja o finančnih odnošajih med Francijo in Češkoslovaško. Predvsem je Osuski dosegel, da češkoslovaški vladi še ne bo treba amortizirati posojila 600 milijonov francoskih frankov iz l. 1922. Poleg tega je Francija pripravljena jamčiti za novo posojilo, ki naj bi ga najela češkoslovaška vlada na francoskem finančnem trgu. Višina tega posojila ni znana.

Stavka v ameriških avtomobilskih tvornicah

Newyork, 4. januarja. v. V ameriški avtomobilski industriji je izbruhnila stavka. Delavstvo zahteva 10-odstotno povznesanje mezd. Zasedlo je skoro vse tovarne, zaradi česar so tovarnarji z General Motors na čelu odklonili vsaka pogajanja. Danes je delavska zveza ponovno pozvala lastnike tovarn, naj prične s pogajanjmi, ker delavstvo prej ne bo izpraznilo zasledenih tovarn. Tovarnarji so zahtevali posredovanje vlade, zlasti pa izpraznitev tovarn s pomočjo policije ali vojaštva. Kaj bo storila vlada, še ni znano.

Kupuj domače blago!

Beleške

Pred pogajanj

med KDK in JRZ

Pod tem naslovom priobčuje nedeljski »Obzor« daljši članek, v katerem napoveduje, da bo še pred zopetnim sestankom narodne skupščine prišlo do službenih stikov med dr. Mačkom in vlado dr. Stojadinovića. Opozarja na božično izjavo dr. Mačka, da ne odklanja pogajanj z nikomer, ki ima oslombo v ljudstvu. Iz tega sklepa »Obzor«, da je dr. Maček pripravljeno tudi za pogajanja z JRZ. K njegovi pripravljenosti je pripomoglo od njega samega konstatirano dejstvo, da pogajanja z beograjsko združeno opozicijo niso napredovala niti za korak. Slej ko prej pa zahteva dr. Maček, da sporazum ne sme biti aranžman med nekaterimi strankami, marveč sporazum splošnega značaja, pri katerem morajo sodelovati vsi odločujoči činitelji. Tudi sedaj si želi dr. Maček, da bi sodelovale skupine beograjske združene opozicije, ki ravno tako stoji na stališču, da sporazum ne more biti zadeva strankarskega aranžmana.

Glede poteka razgovorov med dr. Mačkom in JRZ je »Obzor« mnenja, da se ne sme pričakovati morda kak hitri razvoj politične situacije. JRZ stoji na stališču, da se more sporazum skleniti samo v okviru sedanje ustave, dr. Maček pa je ravno tako izjavil, da ne more popustiti od svojih zahtev niti glede vsebine, niti glede procedure. Gre torej za dve načelno nasprotni gledanji in šele pogajanja bodo pokazala, ali je mogoče to razliko premostiti.

Zveza združenih delavcev

V nedeljski številki smo zabeležili, kako ostro zavrača stari sodelavec dr. Janca Kreka in eden prvih voditeljev kršćanske socialnega delavstva g. Jože Goslinčar, napade, ki prihajajo na kršćanske socialce iz drugega labora takozvanega kršćanskega delavstva. Organizacija tega drugega labora, Zveza združenih delavcev, je žela v nedeljo svoj občini zbor v ljubljanskem Rokodelskem domu. Najprej so poslali brzojavno ministrom dr. Korošcu, Dragiši Cvetkoviću in dr. Mih. Kreku, pa banu ter škofu dr. Rožmanu in dr. Tomažiču. V poročilih navajajo, da šteje Zveza 19 podružnic, število članstva pa vsaj v listih ni objavljeno. Za predsednika je bil izvoljen Franc Kukulica, od D. M. v Polju. »Slovenec« začneja svoje poročilo, po katerem posnemamo gorne navedbe, z ugotovitvijo, da je ZZZ na svojem občnem zboru »dokumentirala upravičenost svojega obstoja in delovanja.« Vidi se torej tudi iz tega, da je ofi. cialnim krogom okrog »Slovenca« ZZZ bolj pri srcu, kakor kršćansko-socialna Jugoslovanska strokovna zveza.

Zagreb in dr. Maček

»Hrvatski dnevnik« priobčuje uvodnik o ustenih in pisnih čestitkah, ki jih je za Novo leto prejel dr. Maček. Pravi, da so se ves dan vrstile delegacije, med njimi zlasti mnogobrojne iz Zagreba. Iz tega sklepa list:

»Naš Zagreb, glavno mesto vseh Hrvatov, je pokazal tudi to pot, da stoji s hrvaškim ljudstvom in da ima samo eno željo: boriti se za uresničenje hrvaških narodnih zahtev pod vodstvom dr. Mačka, izvoljenca hrvaškega kmečkega ljudstva... To je obenem nova moralna podpora, ki jo je Zagreb dal dr. Mačku v njegovi veliki vztrajni in odločni borbi.«

Občinska afera v Beogradu

Listi poročajo o aferi, ki je nastala v zvezi s koncesijo za beograjsko električno centralo. Beograjski mestni svet je izvolil posebno anketno komisijo, ki je zadovoljila. Komisija je sedaj končala svoje delo in predložila poročilo, v katerem pravi, da je pogodba o koncesiji v nasprotju z zakonom, da je bil zapisnik o seji mestnega sveta, ki je razpravljal o pogodbi, popravljen na način, ki predstavlja falsifikat v smislu kazenskega zakona, da so bile tudi razne listine predrugačene itd. Koncesija je bila izdana l. 1929 švicarski družbi »Société de Banque Suisse« V veljavi je torej že sedem let. Po mnenju anketne komisije je bila v tem času beograjska mestna občina oškodovana za preko 150 milijonov dinarjev.

Varaždinski proračun

Kakor posnemamo po zagrebških listih, znaša proračun mesta Varaždina za leto 1937/38 11,5 milijona dinarjev. Od tega odpada 4 mil. na osebne, ostanek pa na materialne izdatke. Največjo postavko med dohodki tvorijo trošarine z 2,5 mil., dočim so doklade na državne davke preračunane na 1,8 milijona dinarjev.

Neizpolnjene neguševe nade

Poročali smo že, da so italijanske čete začele zadnji upor Abesincev v jugozapadnem delu Abesinije. Vodja odpora je bil Ras Imru, ki se je po svojem porazu končno vdal Italijanom. Sedaj proučujejo italijanski listi, kaj vse je povedal premagan abesinski veljak novinarjem po svoji kapturaciji. Med drugim je pokazal pismo, ki ga je bil jeseni dobil iz Evrope od cesarja Haile Selassija. Ta ga je v tem pismu rotil, naj se vsaj do novembra upira Italijanom, ker bo do takrat prej od neke evropske veleile potrebne pomoči v denarju, materi ali v vojaških strokovnjakih, da bo lahko organiziral splošen odpor po vsej državi. Ras Imru je negušu verjel in je res organiziral majhno armado, s katero se je upiral Italijanom. Boril se je še preko novembra, ker mu je neguš pošiljal sporočila, da bo obljubljena pomoč vsak hip prišla. Sedaj pa je uvidel, da je vsak nadaljnji odpor brezusoben in je položil orožje.

Bog ve, ali je res kakšna velika obetna abesinskemu cesarju svojo pomoč. Bolj verjetno je, da je neguš postavil svoje obljube brez vsake realne podlage.

Povišan proračun primorske banovine

V ponedeljek se bo v Splitu sestališki svet primorske banovine. Razpravljati bo o novem banovinskem proračunu. Dočim znaša tekoči proračun 37,5 milijona dinarjev, so izdatki v proračunu za leto 1937/38 določeni na 55 milijonov dinarjev, torej za 17,5 milijona dinarjev več. Od poviška gre 5 milijonov za vzdrževanje osnovnih šol in

O pridobitvi domovinske pravice

Beograd, 4. januarja. AA. Da se prepreči nepravilno razlaganje zakonskih določb o domovinski pristojnosti, je notranji minister dr. Korošec izdal tale navodila:

1) Pri avtomatski pridobitvi domovinske pravice določa zakon desetletno stalno bivanje v isti občini. Bivanje mora biti nepretrgano in neposredno, to se pravi, dotična oseba je prebivala v občini v nameni, da se tam za stalno naseli. Odhod iz občine zaradi kakšnega dela v drugi občini, ni prekinitev stalnega bivanja, če ni bilo namena končne izselitve iz prve občine v svrhu stalne naselitve v drugi.

Bivanje mora biti neposredno, to je, prizadeta oseba je morala prebivati v občini 10 let neposredno pred nastalom sporom za stran domovinske pristojnosti. V 10 let se ne more šteti čas, ki ga je ta oseba prebila v tej občini, če se je to bivanje pretrgalo in potem nadaljevalo.

Osebe, katerih domovinska pristojnost je derivatnega značaja — zakon poročene žene in mladoletniki — ne morejo imeti stalnega bivanja v neki občini, dokler obstoji zveza med njimi in nosilci domovinske pravice. Njihovo stalno bivanje se bo računalo od dne, ko si pridobe samostojno domovinsko pravico, to je od dne, ko se zveza med njimi in nosilci domovinske pravice pretrga. Pravica je pretrgana tisti dan, kadar je izgubil veljavo zakon za poročeno ženo, ali kadar je mladoletnik postal polnoleten, to je, kadar je izpolnil 21. leto svojega življenja. Zato si lahko pridobi vdova ali ločena žena samostojno domovinsko pravico šele tedaj, kadar ji je mož umrl, ali kadar je zakon ločen pravomočno, otroci pa šele po izpolnjenem 21. letu svojega življenja. Zato se te osebe lahko sklicujejo na 10 letno stalno bivanje šele od tega dne.

Čeprav zakon ne besedi nič ne govori o ločeno živiči ženi, je glede občinskega statusa izenačena z ločeno ženo. Ker bi drugače nastali zapletljivi in bi prišlo do protislovja z upravno prakso v tem pogledu.

Nobena občina ne sme ertati svojega občana zaradi 10 letne odsotnosti vse dotlej, dokler ne dobi od nekega obvestila, da si je ta oseba pridobila domovinsko pravico v kateri drugi občini. Črtanje občana brez tega obvestila nasprotuje zakonskim določbam čl. 11 zakona o mestnih občinah ali čl. 15 zakona o občinah. Občinska uprava, kjer si je kakšna oseba pridobila avtomatsko do-

movinsko pravico, je dolžna o tem obvestiti prejšnjo domovinsko občino. Občinske uprave zahtevajo od 10 letnega prebivalca, da dokaže točke 1 in 2 čl. 13 zakona o mestnih občinah ali čl. 17 zakona o občinah. To je napačno in nasprotuje zakonu. Občinske uprave so si dolžne same nabaviti te podatke po uradni poti.

2) Zakoniti in pozakonjeni mladoletni otroci se ravnaajo glede domovinske pravice po očetu, nezakonski pa po materi. Ne-katere občine napačno razlagajo zakonsko določbo glede nezakonskih otrok. Mislijo namreč, da morajo nezakonski otroci v vsakem primeru do polnoletnosti slediti materi v vseh spremembah njene občinskega statusa, celo tedaj, kadar je otrok pozakonjen. Takšna razlaga nas ne bi samo pripeljala do nezakonskih zapletljajev in do kršitve zakona o državljanstvu, temveč krši tudi pravno pravico v velikem delu naše države. Edina pravilna razlaga, ki se more dati po zakonskih določbah je ta, da nezakonski mladoletni otroci slede materi pri njenih spremembah občinskega statusa, vendar samo tedaj, kadar je spremeni svojo domovinsko pravico, ne pa tedaj, kadar jo je spremenila zaradi poroka.

Nekatere upravne oblasti si zahtevajo tudi vprašanje: Kje je domovinska občina nezakonskega otroka, rojenega po materini poroki? Ali v tisti občini, kjer je mati pred poroko kot dekle imela domovinsko pravico?

Zakonske določbe se je treba držati takole:

1) Nezakonski otrok je pristojen v tisto občino, kjer ima nezakonska mati domovinsko pravico na dan njegovega rojstva; to svojo domovinsko pravico si ohrani tudi tedaj, če mati spremeni svojo domovinsko pravico s poroko z osebo, ki ni oče nezakonskega otroka, pa tudi tedaj, če se poroči s pravim očetom otroka, če s to poroko otroka ne pozakoni.

2) Nezakonski otrok poročene žene ali vdove ali sodno ločene žene je pristojen v tisto občino, kjer je zakonska mati uživala domovinsko pravico na dan njegovega rojstva, čeprav si je ona pridobila to domovinsko pravico s poroko. Tak otrok si ohrani svojo domovinsko občino tudi tedaj, če jo njegova mati spremeni s poroko, v kolikor se ne poroči s pravim očetom otrokom in če ga s to poroko ne pozakoni.

Čangsueliang rehabilitiran

Nanking, 4. januarja. AA. Državni svet je pomislil maršala Čangsueliang in mu vrnil ne le čin, temveč tudi poveljstvo armadnega zbora v Sianfuju.

Nemški kolonijski načrt

Pariz, 4. januarja. o. »New York Times« poroča v svoji tiskaršnji izdaji, da so si Nemci pripravili premišljen načrt za ponovno pridobitev kolonij. Ta načrt je sedaj v rokah gospodarskega ministra dr. Schachta, ki naj bi ga tudi realiziral. Pravijo, da ga bo že v kratkem predložil angleški vladi.

Papeževa bolezen

Rim, 4. januarja. br. O papeževem stanju je bilo izdano danes kratko poročilo, iz katerega pomenajmo listi, da je bolezen neizpremenjeno resna. Papež je že dalje časa trpel zaradi poapnjenja žil, sedaj pa so je bolezen komplicirala. Sree je silno oslabe-lo in bolnik vidno hira. Preteklo noč je pre-spal še dokaj mirno. Danes je papež sprejel več kardinalov in državnega podtajnika kardinala Pacellija. Zdravniki so mnenja, da papežovo življenje polagoma ugaša.

Priprave za pogreb Friderika Habsburškega

Dunaj, 4. januarja. br. Preko Dunaja so odpotovali v Budimpešto na pogreb bivšega avstrijskega nadvojvode Friderika Habsburškega vojvoda Kenejke, bavarski princ Ruprecht in bivši španski kralj Alfonz.

Poroka vojvode Windsor-skega bo v februarju

Pariz, 4. januarja. br. »Temps« poroča s Dunaja, da se bo vojvoda Windsorski v začetku februarja na Dunaju poročil z gospo Simpsonovo. Poroka se bo vršila popolnoma v tiskarji. Prisostvovali ji bodo samo najozži osebni prijatelji vojvode Windsorskega. Vojvodov zaupnik je že odpotoval preko Italije v Cannes, da spremlja gospo Simpsonovo na Dunaj.

300 ribiških ladij pogrešanih

Astrahan, 4. januarja. AA. Na Kaspiškem morju je okoli 300 ribiških ladij daleč od obrežja zašlo med ledeno ploščo. Več letal in ledolomilcev skuša najti ponesrečence, ki trpe že več dni pomanjkanje hrane. Gre za rešitev več sto ribičev.

Nemško utrjevanje ob Renu

Pariz, 4. januarja. AA. »Matine« poroča iz Nancija, da so Nemci začeli utrjevati vlinie ob Renu, dasi jim je bilo po mirovni pogodbi odločno prepovedano.

Rumunski proračun

Bukarešta, 4. januarja. AA. Ministreški svet je danes določil program parlamentarnega zasedanja, ki se začne 18. t. m. in je dal navodila za izdelavo proračuna za finančno leto 1937-38. Prihodni proračun bo enak sedanjemu.

za plačevanje učiteljskih stanarin, za kar bodo morale odelež namesto občin skrbeti banovine. Ostali povisek se razdeli na razne druge panoge banovinske uprave, zlasti na ceste in bolnišnice. Državna podpora je v novem proračunu predvidena z 8 milijoni dinarjev, za 2 milijona pa naj se povišajo banovinske davčine in doklade.

Egiptске kapitulacije

Zeneva, 4. januarja. o. V Montreuxu bo sredi aprila nova mednarodna konferenca, na kateri se imajo urediti vsi problemi, ki se nanašajo na egiptске kapitulacije. Na konferenco bodo povabljeni tudi zasedniški držav, ki so po teh vprašanjih posredno ali neposredno prizadete. Egiptska vlada je namreč zahtevala ukinitve kapitulacij na podlagi svojega sporazuma z Anglijo. Šele, ko bodo urejeni ti problemi, bo Egipt vstopil v Društvo narodov.

Ruždi Aras pri Atatürku

Ankara, 4. januarja. AA. Predsednik turške republike Atatürk je danes sprejel v Carigradu turškega znanjega ministra dr. Ruždija Arasa, ki se je nato odpeljal v Ankaro.

Šahovski turnir v Hastingsu

Za Božič se je pričel v Hastingsu vsakodnevni angleški božični šahovski turnir, na katerem sodelujejo letos dr. Aljehin, Fine, dr. Vidmar, Eliskases, Feigin, Koltanovski, Menčikova, Thomas, Winter in Tylor.

V I. kolu je dr. Vidmar premagal Koltanovskega, Thomas (Menčikovo), Feigin je podlegel Aljehinu, Eliskases pa Fineju. V II. kolu je Aljehin porazil Vidmarja. Fine pa Winterja, Partije Koltanovski, Eliskases, Tylor; Menčikova in Thomas; Feigin so bile remis. V III. kolu je Vidmar v ortodoksnih obrambi zaradi hude napake izgubil proti Feiginu figuro in se je vdal. Winter je premagal Koltanovskega, Menčikova je izgubila proti Fineju, Thomas pa proti Tylorju. Aljehin in Eliskases sta remizirala. IV. kolo je zopet prineslo zmage favoritov. Fine je porazil Thomasa, Aljehin Winterja, Feigin Tylorja, remis sta bili partije Vidmar; Eliskases in Koltanovski; Menčikova. V V. kolu sta Winter in Vidmar po generalni zamenjavi figur remizirala, enako Feigin in Eliskases ter Koltanovski in Thomas. Fine je porazil Tylorja, Menčikova je pa podlegla Aljehinu. Stanje po 5. kolu: Fine 5, Aljehin 4½, Tylor 3, Eliskases, Feigin, Thomas, Vidmar, Winter 2, Koltanovski 1½, Menčikova 1.

Novi uspehi naših belih mušketirjev

Zagreb, 4. januarja. o. Iz Johannesburga so prišle nove vesti o teniških uspehih naših reprezentativcev v Južni Afriki. V Pretoriju so promagali reprezentanco Severnega Transvala z rezultatom 5:1, v Benonijsu pa teniške igralce kluba East Round z rezultatom 3:1. V Johannesburgu so naši teniški reprezentanci priredili sijajen sprejem.

Vremenska napoved

Zemunska vremenska poročila: V severozapadnih pokrajinah jasno, v južnih delom oblačno, v ostalih oblačno in nekoliko dežja, na planinah v Bosni meg. Temperatura se je nekoliko dvignila. Minimalna temperatura Zagreb — 6, maksimalna Hercegovini 14 stopinj.

Zemunska vremenska napoved: Toplo vreme, po večini oblačno in ponekod nekoliko dežja.

Zagrebška: Nekoliko bolj toplo z zmernimi zapadnimi in južnimi vetrovi, morda dež v severnih krajih.

Naši kraji in ljudje

Hiša življenja polaga račun Število porodov stalno raste, splavov žal tudi

Ljubljana, 4. januarja. Kakor vedno zeleno drevo, vedno cvetoče, je naša porodnišnica, hiša življenja in bolečin. Dan za dnem se porajajo v njej nova življenja, v mukah in trpljenju dajejo v mrki zgradbi matere našemu narodu nove sinove in hčere. »Krepak narod smo!« mora vzkliniti vsakdo, ki ima le bežen vpogled v našo porodnišnico. Leta 1915., torej prav tedaj, ko je vzplamenel požar svetovne vojne z vso silo, je bilo porodov malo, malo, — vse leto le 482. Kmalu potem pa se je jelo število novorojenih dvigati strmo. Z letom 1920. se je pričel pravi pohod novorojenčkov. Leta 1915: 482, leta 1920 že 824! Pet let nato (1925), že 1076 novih ljudi! 1930. leto nam je dalo 1755 življenj! Naša kri je šla naprej, skozi bolečine, revščino in pomanjkanje in leto 1935. je doseglo 2057 novorojenčkov. Komaj v preteklost pogreznjeno staro leto pa nam je zaključilo število porodov 2106 z 2129 otročki.

Mater se največje junakinje. Dovolj je samo, če pomislimo, da leži prav sedaj v porodnišnici mati, ki je dala v »hiši bolečin« življenje že 9 otrokom! Vedra, jedra, zdrava je! Hvala in z zadovoljnim izrazom na licu. Poina ponosa je dejala prof. dr. Zalokarju: »Deveti je ta gospod profesor, in vedno sem pri vas počutila varno. saj očetovsko skrbite za nas!«

Čeprav je naša porodnišnica dovolj prostorna, se vendar stalno borijo za prostor, prostor in denar. Prav, potpel bi vsakdo s tesnobo, saj ni vedno navala, čeprav je »skoro vedno«, toda da se moramo boriti z denarnimi zadregami pri nabavi zdravil, to bi moralo prestopiti. Porodnica rada potrpi, tudi zdravnik rad odpravi in žrtvuje vse, toda kako naj zdravi, če se mora omejevati pri zdravilih na denarni minimum? Kako naj si privoščijo berač belega kruha, ko še črna, trdga strada?

Od ene strani smo pogledali našo porodnišnico, oglejmo si jo od druge, kjer ima napje: bolnišnica za ženske bolezni. Morda bi mi kdo dejal, da to ni na mestu. Toda

prav je, da vržemo vsaj medel šarek na trpeče žene! Saj se marsikdo spomni žena, trpečih in rodečih, toda ko obnemorejo, ko se ti živi stroji ustavijo in pokravijo, potem se zatečejo v bolnišnico, potem leže skoro pozabljene od vseh, Morda se jih spomni kdo od onih, ki je sam zagledal luč življenja pod streho porodnišnice. Mrtve, suhoparne številke govore: na oddelek za ženske bolezni, to je: na ginekološki oddelek, je bilo sprejetih lani 1882 žena. Od njih 53 za najhujših bolezni, za rak! Saj te številke kriče! Koliko žena je šlo pod nož! Kolikokrat je moral zastaviti zdravnik vse sile, da je zaježil grozečo nevarnost, hudournik, ki je nosil smrt! Samo po porodu se je moralo zavojlo posledice podvreči operaciji v preteklem letu 252 žena. In od teh jih je sedem položilo življenje na oltar materinstva kot najvišjo žrtev!

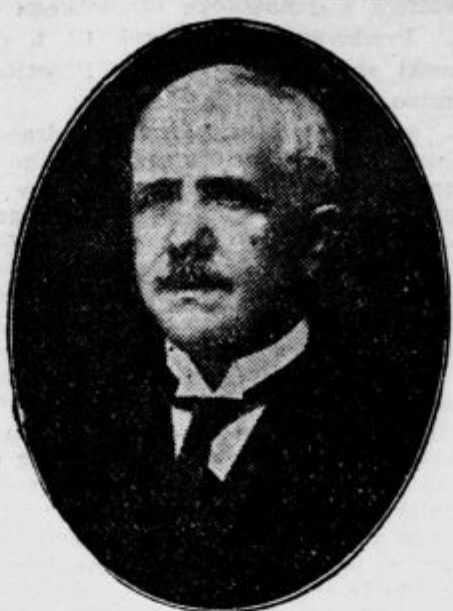
Temna stran našega današnjega življenja, razbrzdanega in razrvanega, pa je odpor proti naraščanju in s tem podzvedno sovražstvo do zaroda, do potomstva, bela kuga današnjega časa — splavi! Res, da ima naša številka vključene one splave, ki so šli sami po sebi, brez nedovoljenih posegov, in one, ki so bili napravljeni z usmeritvijo in uravnovešenostjo zdravljenja, toda naša številka je za pravkar minulo leto 592! Ti so se ponesrečili, žene so prišle iskat pomoči. A kje so oni in koliko jih je, ki so šli »gladko« in žena ni iskala zdravniške pomoči? Ta številka da misliti, mnogo misliti!

In kam sedaj v novo leto, v katere in do katere številke, koliko bo »novih« ljudi, koliko jih bo prišlo v to »solzno dolino«, koliko jih bo prišlo, koliko jih bo šlo pred rojstvom?

Upajmo, da bo šel pohod novorojenih naprej, da bo padalo število splavov, upajmo, čeprav nam gole grozeče številke stoje nasproti in kriče, nemo kriče, da ni takol!

Z zaupanjem v mlada življenja, nerोजना in porajajoča se, krepko za štokrlo naprej! Dr. — t.

no zlasti z gospodarsko zgodovino Bele Krajine v zadnjih desetletjih se je bil pred 60 leti rodil v stari in ugledni črnomaljski trgovski družini. Po studijah je prevzel po

očetu dobro vpeljano trgovino, ki jo je v teklu let zelo povečal in moderniziral, da se danes slovi kot ena najboljših onkraj Gorjancev. Ze zgodaj je Müller posegel tudi v javno življenje. Bil je zmerom zvest

Po pogojni obsodbi je šel krast Razjasnitev dveh predrznih vlomov v Domžalah

Domžale, 4. januarja. Domžalska orožniška postaja, ki jo vodi narednik g. Skok, je razjasnila dva predrzna vlom, ki sta bila izvršena meseca decembra v prostorih domžalskega mesarja Flerina. Vlomljeno je bilo dvakrat, prvič 10., drugič pa 31. decembra in je znašal vlomski plen prvič 8 bankovcev po 100, drugič pa štiri bankovce po 1.000, 35 bankovcev po 100, 14 kovanec po 50, in 50 dvodinarskih kovanec. Oba vlomna sta bila izvršena z največjo spretnostjo in videlo se je, da je v vromilec dobro poznal vse prostore v hiši. Drugi vlom je bil izveden v prvih večernih urah haš takrat, ko je bila Flerinova družina pri večerji. Vlomilec je moral poznati tudi običaje družine svoje žrtve.

Na vse to so mislili domžalski orožniki ter posvetili največjo pozornost osebam, ki so šle skozi Flerinovo hišo. Tako je padel sum na 25letnega Antona Ahlina, ki je doma iz Malega Mlačeva pri Grosupljem. Fanta so na Silvestrovo videli v Domžalah in pozneje se je izkazalo, da se je iz Domžal odpeljal z avtomobilom. Orožniki so imeli dovolj vzrokov, da so se zanj najbolj zanimali. Anton Ahlin je bil že nekdanji kot mesarski pomočnik pri Flerinu v službi in mojster mu ni mogel

ni marljiv sodelavec pri črnomaljski Ottalnic, pri Sokolu, pri Gasličih in pri CMD. Izkusnemu, značajnemu in poštenemu možu so Črnomaljski večkrat poverili vodstvo občine. Zupansko dolžnost je opravljal marljivo do zadnjih volitev, ko se je umaknil v zasebno življenje. Kot župan je enako pošteno in vzorno predsedoval tudi okrajnemu šolskemu odboru in okrajnemu očetnemu odboru, v katerem se je zlasti živahno zavzemal za izboljšanje očetnega omrežja v Beli Krajini in je dosegel tudi dosti pravih uspehov. Njegova posebna zasluga je bila ustanovitev črnomaljske Posojilnice, ki ji je bil dolga leta eden hmed vodilnih članov uprave. Pod njegovim vodstvom se je ta izprva skromni denarni zavod izredno lepo razvil in zaslovel kot eden najboljših denarnih zavodov vse Dolenjske. Poleg vsega tega izredno obsežnega dela, ki je koristilo vsem belokranjskim krajem, se je Müller zlasti zanimal tudi za vinogradništvo in je s svojimi izkušnjami to gospodarsko panogo prav lepo povzdignil.

Zmerom zaveden Slovenec, ki mu ni bilo žal nobenega napora, kadar je Bela Krajina klicala k delu, je mirno sklenil svoj življenjski račun. Ker se ni bil oženil, življa z njim ena starih in spoštovanih črnomaljskih družin, ki jo bodo Črnomaljski zmerom ohranili v najlepšem spominu. Karlu Müllerju naj bo lahka belokranjska zemlja, ki jo je ljubil nadvse in ji posvečal vse moči svojega življenja.

dati dobrega spričevala. Zadnji dan decembra pa je stal Ahlin kot obtoženec pred sodiščem v Ljubljani in, ko se je razprava zanj srečno končala na ta način, da je bil zaradi tatvine le pogojno obsodjen, se je napotil v Domžale, od koder se je potem razskočil vozil z avtomobilom. Bolj kot on pa ni mogel biti nihče sumljiv, a ko so ga prijeli, je vneto zatrdel, da bo že njegov brat povedal, da je bil ves čas pri njem. Ker ga je toliko ljudi videlo na poti in med vožnjo, je ta ali bi seveda takoj padel v vodo in fant je priznal, da je na Silvestrovo večer vlomil pri Flerinu, a da je ves denar na begu — izgubil. Avtomobilska vožnja je seveda tudi ta izgovor postavila na laž in kmalu je orožnikom uspelo, da so 4 tisočake in 35 stotakov od ukradenega denarja našli pri nekem gozdniku Antona Ahlina v Malem Mlačevem. Mesarski mojster Flerin je denar takoj spoznal za svojo last in o tej izjavi ne more nihče dvomiti, ker so bankovci polni krvavih madežev, kakršni je pač denar, ki se zbira v mesnicah. Vlomilec je denar oonesel z listnico vred in vestni orožniki so našli tudi to listnico, skrito za nekim plotom v Domžalah. Mladega vlomilca so orožniki izročili sodišču.

Da se mestna ogrevalnica ogreje!

Malo nevšečnega pomenka o tem, kako mestna občina skrbi za najbednejše

Ljubljana, 4. januarja. Nedeljski »Slovenec« je na zadnja dva naša članka o razmerah, ki vladajo v zavetišču za brezposelne brezdomce, prinesel kratko polemiko pod lapidarnim, samozvestnim naslovom: »Mestna ogrevalnica ima dovolj kuriva«. Da se ne bomo mudili ob neodgovornem, za avtorja našega nedavnega podlistka »Božič v domu brezdomcev« osebno žaljivem tonu, v katerem je »Slovenec« sestavek napisan, naj ugotovimo samo nekatere površnosti in nekatere zavestne potožbe, ki jih je »Slovenec« polemika zagrešila proti nam.

Sentimentalni podlistek o ubogih brezdomcih, ki zmrzujejo v mestni ogrevalnici, ni bil objavljen v naši božični številki, temveč šele v ponedeljskem »Jutru« dne 28. decembra. Ta znamenja je za naš pomenek o tem, ali ima mestna ogrevalnica v resnici dovolj kuriva ali ne, bistvenega pomena. Pisec podlistka se je namreč kot poročevalec našega dnevnika udeležil skromne božnice, ki jo je mestna občina priredila brezdomcem v svojem zavetišču, in podlistek je bil samo reportaža dogodkov, kakor so potekali pod streho mestne ogreval-

nice na sveti večer. Slovenska obdaritev in božični nagovori zastopnikov mestnega magistrata so se zaključili s s kratkim govorom enega izmed prebivalcev zavetišča, ki je izrazil samo dve, nad vsako mero skromni želji: da bi se smeli prebivalci mestne ogrevalnice, med katerimi je tudi neki bivši brivski mojster, striti, kadar jim prerasejo lasje, in da bi mestni socialni urad poskrbel vsaj za malo več premoga in drv, da bi jim v ogrevalnici ne bilo treba prezehati. Na prvo prošnjo je šef mestnega socialnega urada g. Svetel takoj odgovoril, da kar se striženja tiče, pač ni nobenega zadruška, — to prepoved je izdal oskrbnik ogrevalnice na lastno pest — a zastran kurjave naj se takoj po praznikih kak njihov zastopnik oglasi pri njem. Tako smo pisali in jasno je ko beli dan, da naši podatki nikakor niso »od konca do kraja izmišljeni in netočni«, kakor bi rad koga prepričal »Slovenec«.

Resnica je namreč prav nasprotna: brezdomci, ki se zatekajo v mestno ogrevalnico nimajo dovolj kuriva in ne morejo pozimi kuriti, kolikor bi radi. Če jim kdaj zmanjka premoga in drv, niso prav nič sami kri-

vi, kakor to trdi »Slovenec«, češ da bi jim mestna občina takoj poslala kurivo, samo če bi jo spomnili na to. S premogom in drvi gospodari oskrbnik, ki ga je mestna občina izbrala izmed brezposelnih varovancev zavetišča in ki je torej nekakšen njen funkcionar. Prav nič ni res, da je nova občinska uprava v kakršnekoli pogledu izboljšala razmere, ki so baje vladale pod prejšnjim režimom, temveč je res, da so se razmere v ogrevalnici v vsakem pogledu poslabšale. Prej je ogrevalnico vodil oskrbnik, ki se je s svojimi sotrpini čutil deležne enakne usode in je skrbel za druge kakor za samega sebe. Takrat je imela ogrevalnica zmerom dovolj kurjave in ljudem ni bilo treba brskati po vseh najbližjih smetiščih za starimi čevlji, cunjami, gumijastimi odpadki in vsake vrste smetmi, da bi jih pokladali na pojemajoči ogenj, kakor se to dogaja zdaj. Takrat prebivalcem ogrevalnice še ni bilo prišlo v navado, da bi z vsakega izleta v mesto, pa tudi če so imeli opravka na najbolj oddaljeni periferiji, prinašali v papirju zavite koške drv in premoga, ki so jih mimogrede našli na cesti. Če je Delavska zbornica, na naše pisanje poklonila ogrevalnici pol tone premoga, kar sicer menda res ne preseže vrednosti 220 Din, je prebivalcem tega bednega doma, pa tudi mestni občini sami očitno napravila nadvse dragoceno uslugo. Prebivalci ogrevalnice so se najprej iskreno razveselili ob sporočilu, da je ta premog povsem njihov, da je samo približek k meri, ki jo vsak dan daje magistrat. V resnici pa je mestni magistrat takoj nato, ko je prispela pošiljka Delavske zbornice, prenehal z dostavljanjem običajne količine kurjave, tako da dobrote, ki jo je Delavska zbornica naklonila brezdomcem, niso deležni ti najbednejši, temveč kar mestni magistrat. Sprito teh dejstev smemo vse »Slovenec« roganje našemu pisanju in darilu Delavske zbornice smatrati pač samo za primer precej nesposobnega in nesocialnega cinizma. Takšno pisanje lahko doseže samo en uspeh: da namreč »socialna politika«, kakršno izvaja sedanja občinska uprava, ne bo našla razumevanja v javnosti in da bodo morali vsi apeli mestnega socialno-političnega urada na plemenita srca nujno ostati zaman.

Pa da ne bo nazadnje kdo mislil, da se pravdamo za bog ve kakšne reči, naj ugotovimo samo še, da prejemna mestna ogrevalnica, v kateri prebiva 18 ljudi in v katero jih 21 prihaja na hrano, vsak dan po eno kanto premoga. V zavetišču se kuri samo po dvakrat na dan: popoldne in pa zvečer, da se po obedu in večerji pogreje voda za pomivanje posode. Hrano si privržajo v majhnem kotličku brezdomci sami. Na poti od Delavske zbornice pa do mestne klavnice se vsebina kotlička precej ohladi, a siromašni ljudje so zadovoljni, da ostane hrana le še malo hladna. Če bo pritisnil hujši mráz bo treba hrano pogrevati doma. — Po pisanju »Slovenca« lahko sklepamo, da je mestni občini ovdé, da bi kak zasebni dobrotnik priskočil na pomoč, pa smemo upati, da bo sama poskrbela za te reči. Kadar bo tako, bomo z veseljem za beležili dejstva. Za zdaj pa, kakor nam prizadeji sami poročajo, še ne moremo govoriti o tem.

SMARJE PRI JELSAH. Na narodni šoli je bila 22. decembra božičnica. Ob navzočnosti raznih predstavnikov oblasti, kraj šolskega odbora, učiteljskega in drugih krajanov se je zbralo nad 170 revnih otrok. Neka učenka se je v imenu najrevnejših, ki jim bo ostal ta dan v trajnem spominu, zahvalila za darove. Spomnila se je umrlega g. dr. Srečka Rupnika, ki je tudi pred smrtjo naročil soprogi, naj daruje za uboge otroke 200 Din. Kot pristen Smarjan je živel kot dijak v zelo revnih razmerah in je spoznal bridkosti dijaškega življenja. Ko je prišel kot odvetnik v Smarje pri Jelšah, se je z vso dušo oklenil mladine. Daroval in prispeval je za naše otroke, kolikor je mogel. Nikdar pa ni hotel, da bi vedela javnost, kdo je daroval. Dr. Rupnik ostane na naši šoli kot največji prijatelj otrok v najlepšem spominu. Tudi občinski odbor je uvidel veliko potrebo revnih otrok in je prispeval 600 Din. Društvo Rdečega križa je prispevalo 100 Din, kr. banka uprava pa v blagu Agilni učiteljski Kokaljeva in Logarjeva pa sta po trgu nabrali 1200 Din. Otroci so bili obdarovani s oblekami, čevlji in perilom. Šolski upravitelj se toplo zahvaljuje vsem, ki so pripomogli, da so otroci v najhujši zimi preskrbljeni z najpotrebnejšimi.

Lojze Mušič:

Klic s slovenjgraškega Pohorja

V davnih časih je bil Gradišnjak — tako nekako so imenovali Krenžarjev vrh — en sam pian gozd.

Prav na tem vrhu se je prvič oddahnil povodni mož Jezernik, ki ga je prepočil zvonjenje z Uršije gore. S svojo orjasko, plosko roko je mahal pohorskim planjam in nova sreča se mu je prav deviško nametala. Prvi silen veter pa je ponesel povodnega moža v novo domovje, višje in višje k ribniški jezerom.

V vetru so se pozibavale košate smreke in plice vseh vrst so složno drobile svoje pesni. Od vsepovsod se je razlegal šum bisernih poločkov, ki so poskakljavali na vse strani sveta, naravnost v svoje doline. Ljudje z varnih planot in dolin so gledali na goro zamaknjeno v tesnobnem strahu ter upanju obenem. Le v kresnih nočeh so se opogumili, da so z ognji pridali na goro. Vsi spehanji pa so ob zarji videli, da niso nič močnejši od mravelj. Povrnili so se v svojo staro, lagodno življenje dostojnih navad in skromnih posebnosti. Do naslednje kresne noči pa se je bil gozd še gošče zarastel.

Tako je mineval Gradišnjak in Legnarjem dolg vek, ko so ljudje z dravske strani že klopali na pohorskih Kopal železno rudo. Trgali so jo od gore, kot bi jo luščili ter so jo vozili k vuzenščim in drugim plavcem ob deroči Dravi. To je bilo vrveža! A daleč po svetu... je šel le glas o Kopnikovem Roku. Bil je mlad mož, zmagovalec samote, otrok šeleza gozdov, žilav ko korenina in veder ko najlepši sončni dan; kadar pa se je že vse gladosti

razljudil, je bil močnejši od neurja v plani. Rok je bil tisti, ki je prvi našel rudo in Pohorje so šušljali: Rok nam je pričaral rudni zaklad.

Gospod, čigar last je bila vsa ruda ter človeško mravljišče na njej, se je hitro polakcnil. Že od vsega početka mu je bilo Roka preveč. Nekega večera, ko je spet hladila pohorska sapica spetena telesa, se je Roku približal starec in šepnil v svojo pazduho: Rok, gospod te ne potrebujejo več.

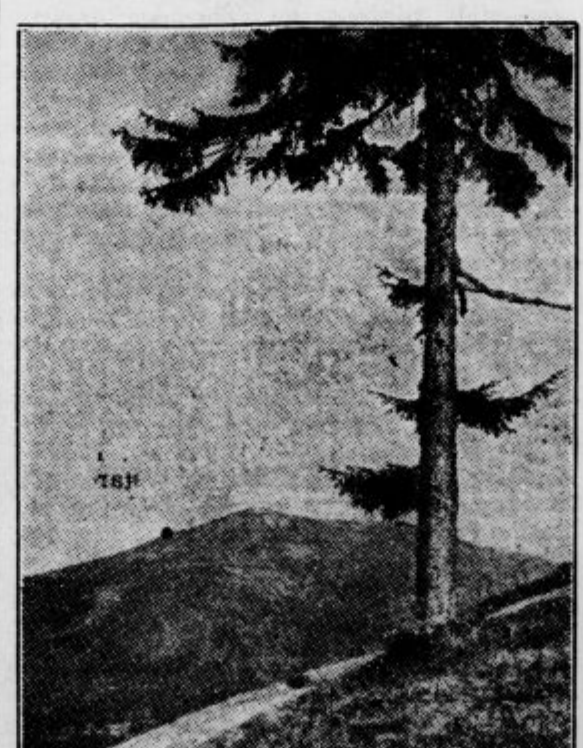
Tedajoi je vzcvetela čudovita pohorska roža iz zeli, ki ni cvetela ne prej ne pozneje. Rok jo uanga, dvigne visoko, jo stisne v pest. V trenutku ljudje niso videli drugega ko to, da Roka ni več. A glej, namesto rude so našli samo pusto, sivo karnenje. In še dandanes leži ondi razmetano kamenje sredi trat, sredi melkih blazin prikljakeva resja in brunčica.

Vso tisto noč so se dramili ljudje v sončni dolini kraj Pohorja, kamor so se prihajali poljubovat dobni duhovi; iz samih nebes, a hudobni so držali stražo ob zidu Karavank. Dotlej nepoznane moči so jih prevzele. In ko je legala v dolino od smrek počesane jutranja meglica, so se pomrkale ljudske trume v hribe. V močnejših obokih so se vzpenjale njihove poti k vrhu.

Tisti, ki so najsilje samjali o bodočnosti in domačih, so si izbirali najlepše prostore in na njih ostajali. Ne zaman. Zakaj Kopnikov Rok je čutil njihove vroče želje po daritvah na domačih ognjiščih in neznanjska moč je doraščala v njem. Objel

je najdebeleše drevo ter ga na mah položil na zemljo; zopet drugo in tako naprej. Tako so si tistikrat ljudje napravljali svoje lepe domače.

Pomodec se še dandanes nevedo takšne, skrite mod gozdovi. Ponajveč pa se ti domovi niso bogvejak popravljal, ali pa so jih kar čisto zapustili. Če še pomislimo,

da je imela vsaka hiša pod iz samih črskih, lepo izglajenih tramov in klanih desk, se dandanašnjemu popotniku kar milo stori, ko ugleda otročad, da se valja pone-

kod po golemi zemlji v kuhinjah in velikih sobah.

Naj si bo v trdi zmi, naj si v zlatem polletju, ljudje so takrat živeli in odmirali v sami sreči, prav tako lo gozd in cvetica okoli njih. Imeli so velike, velike korce in s tem so zajemali mnehoma, ne misleli, ne gineči za jutranjo dan. Zajemali so vso medicino prostost; naravnost od prirode. Spet je mineval vek. Pojemale so govorice o Roku in nehalnežni rok, če se ga je sploh še spominjal, je mrmral o njem le še medlo, blebelavo ter iz strahu pred pravico.

V dolinah so se pomikali težki tovori po cestah, ki so peljale v daljine do želez in mesta. Ukamje železnega konja je odmevalo visoko in široko od pohorskih pobočij. Zege v dolinah s hlastno poskakoval, rezale dan in noč. Topi udarci sekir so preskakovali tišino vsepovsod. Trebušasti lesni klopki so potrkavali; prav na vsa vrata in izlivali žganja. Stano in mlado, vse se je trilo v gozde in smrt je odpirala čustljivemu gozdu povsem novo knjigo življenja.

Kakor bi jih obsedlo, je družila prebivalce Gradišnjaka samo še ena misel, en sam vedno večji in težji račun, ena sama naloga, da se namreč podere, odproda in zapravi na Gradišnjaku prav vse, kar še stoji pokonci. Kar nora strast razdejanja se je lotila ljudi. In bojna, da, surovi klic: Kdor ni znanj, je proti nam, se je začel v mero in kri. Slepo sovražstvo je pogazilo zorne mladosti drugo za drugo. Ljudje so si stali nasproti nask vlovani v to lepo zemljo — v, proti vsem.

Stak je. Mnogo kmelji že ima druge gospodaje. Se več jih še pride na boben, zategne nadohni hlapec, kapljane tobak

in se prekmrja, ko pravkar zadoni tenko-glasno, kar boječe tresče se skozi lesovje večerni zvon od Svete Barbare. Se nekaj prerekanja, tude hoje po stopniščih in noč je pobrala zadnje luči v hiši. Trd spanec je objel vso goro, Mesec pa, pusto razpoložen, se je poohotno izbočil čez zemljo. Zablajala je modra svetloba in rumenih tresljajih širom razburkane temne gnote.

Prebudne, pošastne sanje so se usode v vse izbe in niso izpuštile svojih žrtev: Rok je lezel iz zemlje. Vedno večji je bil: Od brezdane zemlje pa do samega meseca; ta pa se je rdečel in raste, raste, raste. Vsi so se hoteli poskrjati v Rokovo senco, ki je plesala po ogoliti zemlji. Toda noge, težke kot Metuzalemove sekire, so se fm spotiskale in opetale ob starih ter robdiju, ki je divje hlastalo po zraku kot najhujša žej.

Mesec je sijal na zemljo neznanjsko svetlobo. Zevala je kakor pošastno vedno širše žrelo, v katero se je pomikala veličanstveno ko na največjem pogrebu vsa golazna. Vse ljudje so se gubančili in spreminjali v grobne gosence. Vedno novi so se opotekali v žrelo. Šlo je dalje, iz doline na vrh, v jarek in dolino, pa spet na vrh...

Kertov vrh (zdaj pravijo Herter-Koglj) je bil nenavadno prizorišče. Človek pri človeku, vsi zavrnenci s te zemlje: »Rok, niso nam privoščili ene lepe, ene same tople besede, Rok, enkrat se bodo ljudje naveličali umirati, Rok, pozdravljen v tej samotni, Nas ni strah, so klicali vsi s povzdignjenimi glasovi. Rdeče so zasilji vrhovi in preostala ljudstva na njih. Velikanski ta sprevod je zdaj obšel Kertov vrh ter krenil čez Malo Sedlo, Sv. Božena na Jezerski vrh.

Matineja Z. K. D.

Sylvia Sidney:

BLODNICA

Film o ljudeh s ceste.

V nemškem jeziku!

Danes ob 14.15 in jutri ob 10.30 v ELITNEM KINU MATICI Din 3.50 in 5.50.

Domače vesti

* **Naporna poštna in brzojavna služba.** Novoletna številka glasila združenja uradnikov pošto-telegrafsko-telefonske stroke, ki izhaja v Beogradu, je objavila beležko »Iz službene statistike p. t. t.« V tej statistiki je navedeno, koliko uslužbencev poštne, telegrafске in telefonske službe ne more delati zaradi bolezni. Navedeno je, koliko službenih dni je bilo za te uslužbence preprečenih od leta 1928 do lani. Iz navedbo je razvidno, da se je v sedmih letih odstopnost zaradi bolezni povečala za nad 100 odstotkov. Statističnim podatkom sledi naslednja ugotovitev. Okrog 4 odstotke vsega osebja je stalno v bolnišnicah ali pa na dopustih zaradi bolezni. V državni službi ni stroke, ki bi imela tako visoke odstotke uslužbencev, ki zaradi bolezni ne morejo opravljati svoje službe. Navedene številke so nov dokaz, da so naše zahteve po zboljanju delovnih pogojev in po bolnišnični zavarovanju upravičene in pravilne.

* **Gradba velikega švicarskega hotela v Splitu.** Švicarski arhitekt Zolinger, ki je v imenu neke švicarske finančne skupine prevzel nalogo izdelave načrta velikega hotela, ki ga švicarji namenjajo zgraditi v Splitu, je svoje delo dovršil in njegov načrt je že predložen gradbenemu odseku splitske občine. Švicarji bodo gradili svoj hotel na zemljišču Jugošlovanskega Lloydja, ker se niso mogli pogoditi z mestno občino o nekem drugem stavbišču. Hotelska stavba bo visoka 40 m in imela bo 12 nadstropij. Vsako stanovanje v tem hotelu bo imelo svoj balkon.

* **Novi tramvajski vagoni v Beogradu.** Beogradska občina je naročila 12 novih tramvajskih vagonov. Naročila sta dobili tvrdki »Jasenica« a. d. v Smederevski Palanki in Prva jugoslovenska tvornica vagonov, strojev in mostov v Slavonkem Brodu. Pri prvi tvrdki so bili naročeni štirje, pri drugi pa ostali vagoni. Tvrdka »Jasenica« je že poslala dva naročena vagona v Beograd.

* **Razstava in muzej »Osišanega ježa« v Beogradu.** Humoristični list beogradske sekcije Jugoslovenskega novinarskega združenja »Osišani ježi« ima lepe uspehe in je o tem najbolje svedočila lani prirejena razstava »Osišanega ježa«, ki je imela samo v Beogradu nad 53.000 posestnikov. V četrtek za pravoslavne božične praznike bodo v Beogradu spet otvorili razstavo in muzej »Osišanega ježa« in bodo pri tej priložnosti sodelovali humoristi od prisilavca Nušića do najmlajših.

* **Beogradska občina za invalide.** Za božice je naklonila beogradska občina invalidom 125.000 Din in je krajevni odbor invalidske organizacije že dobilo povabilo, naj prejme in razdeli to božičnico. Beogradska občina da vsako leto invalidom božičnico iz sklada, v katerega se stekajo odstotki od najemnin raznih občinskih lokalov.

* **Stroške za asfaltiranje v Pančevu.** budo morali plačati hišni posestniki sami. Gradbeno ministrstvo je z načelnim odlokom te dni razsodilo spor med občino in hišnimi posestniki v Pančevu. Občina v Pančevu je namreč odredila, da morajo hišni posestniki sami plačati stroške za asfaltiranje pred svojimi hišami. Hišni posestniki so se proti občinskemu odloku pritožili in spor je gradbeno ministrstvo razsodilo zdaj na ta način, da je potrdilo sklep občinske uprave.

* **Cesta med Banjaluko in Bosansko Gradisko** bo dovršena še letos. Uprava vrbske banovine je namreč dobila za gradbo cest 10 milijonov iz kreditov za javna dela. Takoj, ko je bil določen kredit, so strokovnjaki banske uprave izdelali načrte in že lani julija so bila oddana na licitaciji dela Cesto med Banjaluko in Bosansko Gradisko so zgradili že pod turško upravo, a ta važna cesta že dolgo ni več ustrezala prometnim zahtevam. Kamnita podlaga ceste, ki bo široka 8 m, je že položena. Pri gradbi te važne ceste je zaposlenih mnogo delavcev.

Pri ozeblinah — **OBLAKOVO KAMILČNO MAZILCO.**

Nato po planjah in valovitih grebenih nazaj. Zagodil se je pri Mačkovem Križu. Tudi tud mmo so nosi stoletja mrlice s severne strani Pohorja v južno stran, v šmarino pokopavati. Življenja Roku nikoli ni bilo preveč. Za ves svet ga je ljubil. Zato le živi ljudje naj gvarjo tod, je rojstvo iz žrta noči. Od takrat, pravijo, je pri Svetem Primožu dušni pastir. Iz požarnikovega jarka so se povzpeli in se opotekli v spredov vsi krčmarji s svojimi kmeti ki so se v zlatih časih lehnih kundij prižigali z bankovci cigare. Da so rešili gotove pogube cele slege bankovcev, so hoteli zatrti vsi ti krčmarji svojim kmetom. A šlo je dalje...

Pokora brez konca in kraja se je valila preko sred in frat na Lampetov greben. Gora se je potresala. Od Velike Kope se prav do globeli pod Sv. Barbano se je zernil veličinski oblak. Iz njega je vstajal vranec: vedno voči. Sedaj je že vse do Gradinaka. Tedei: ga zajaše Koonkov Rok in po vsej zemlji so odnevali groznovi klici:

*Narod nesrečni: za koga se uničuješ? Se mnogo, mnogo klicev se je vtopilo v zvon svet.

Ko je posilal prvi svet skozi okna izb. obložena z mehkim, nelegionirani in fukirani, so si zemljani odlični mzi: pot s čela in strelci v stran. Bil je Gospodov tan. Lahno je prišel dež in hladilo se je. Ko so obicali praznično oblečeni bližje

* **Službeni list uprave dravske banovine** od 2. t. m. objavlja popravke v uredbi o likvidaciji kmečkih dolgov in v pravilniku za izvrševanje te uredbe, uredbo o izpremembah in dopolnitvah uredbe o skupnem davku na poslovni promet ter uredbo o izpremembah in dopolnitvah seznama luksuznih predmetov.

* **Novi grobovi.** Izpred mrtvašnice eplošne bolnišnice v Ljubljani so večeraj ob 14. spremlili k Sv. Križu gospi Nežko Jankoletovo Pokojnica je bila blaga mati g. Mira Jankoleta, lasnica znane menjalnice in gospodarske poslovalnice. — V Strigovi je umrl g. Josip Turko, bivši posestnik od Sv. Antona pri Kopru v Istri. — V Aleševci, ulici 44 v Ljubljani je umrl v cvetu mladosti g. Fran Umek. Pogreb bo jutri. — Pokojnim blag spomin, žalostnim naše iskreno sožalje!

* **Podpornemu društvu za gluhoonem mladino** je darovala gospa Polonija Sekirnikova, iz Sv. Križa pri Rogazki Slatini 100 Din namesto cvetja na krslo blagopokojnega Davorina Topolovca iz Ljubljane. Plemeniti darovalki, ki naj bi se ji v novem letu pridružil še kaj posnemovalcev, prijetna hvala! Društvo posluje v gluhoonem Ljubljani. Ta naslov popolnoma zadostuje.

* **Novoletni oglas znanega hotela Novak na Jesenici** je po naši krivdi izostal, zato želi vodstvo hotela naknadno vsem svojim cenjenim gostom, potnikom in turistom prav srečno novo leto.

Iz Ljubliane

u— **Spored božičnega bogoslužja v pravoslavni cerkvi sv. Cirila in Metoda:** 1. badnji dan: sv. liturgija Vasiljeva v samostorju na Golniku; 2. prvi dan božiča: polnočnice z jutranjim bogoslužjem točno ob polnoči (ob 24. uri), sv. liturgija ob 10., večerno bogoslužje pa ob 17.; drugi dan božiča: jutranje bogoslužje ob 7., sv. liturgija ob 10., večerna ob 17.; 4. praznik sv. Stevana-rojstni dan Nj. Vel. kraljice Marije: jutranje bogoslužje ob 7., blagodarjenje za Nj. Vel. kraljico Marijo ob 9., sv. liturgija pa ob 10.

u— **XVI. Slovanski večer.** Tradicionalna prireditev JNAD »Jadrana« se bo vršil v soboto 16. t. m. v vseh prostorih Sokoškega doma na Taboru. Pokroviteljstvo je blagovolil sprejeti Nj. Vel. kralj Peter II. Razumevanje za manifestacije nacionalne mladine na najvišjem mestu v državi opravičuje njeno vero v najvišje nacionalne ideale, narodno in državno edinstvo. Ta manifestacija služi medsebojnemu spoznavanju mlajše in starejše generacije. — V koncertnem delu programa bodo nastopili naši priznani umetniki, kakor gđ. Ojdekopova, g. Kolacio in drugi. — Ker je čisti dobitek namenjen podpori revnih akademikov, je dolžnost vse javnosti, da se odzove vabilu naše akademске mladine in se udeleži tega večera. — Vabila bodo razposlana v začetku prihodnjega tedna. Ker je vstop le proti vabilu, prosimo reklamacije v društvenem lokal JNAD »Jadrana« v Tomnovi ulici 3., ali telefončno na 29-74.

TRGOVSKE KNJIGE

registratorje, vložne mape, luknjače, ter vse druge pisarniške potrebščine nudi najceneje

M. TIČAR, Ljubljana

Samozastopstvo »AGRIPPA« kartoteke v obliki knjige.

u— **Matineja ZKD.** Danes in jutri predvaja Zveza kulturnih društev enega najmočnejših filmov Sylvie Sidney »Blodnica«. Ta film je pretresljiv dokument naše dobe, ki je en sam boj med dobrim in zlim, eno samo nepremostljivo nasprotje med blagostanjem in bedo. Mary Richards (Sylvie Sidney) je bila otrok ulice in izpostavljen njenim mračnim stranem. To jo je dovedlo do kaznišnice. Toda zmajal je čudni človečanstva in iz bivše kaznenke in blodnice je postala žena dostojna in velikega spoštovanja. In morala vsega filma? Da je samo resnica in ne laž temelji zakonske sreče! Kot novico omenjamo še to, da je film v nemškem jeziku in da ga vsakomur priporočamo. Ze ime Sylvie Sidney je zadosten porok za kakovost tega edinstvenega filma. Predstavi v Elitnem kinu Matici samo danes ob 14.15 in jutri na praznik ob 10.30 z bogatim dopolnilnim sporedom. Cene matinejske 3.50 in 5.50 Din.

poti k famim cerkvam, so strelci osuplo in nemo predse, videč da je vsa prej žlahtna trava kakor povajana. Namesto nje pa se šopri poluhunjeni vernih ali ovok: ostrava, ki je živina ne mara. Stare mamice vedo povedati, da je to božja kazen za učenjevaje gozdov. do katereh imajo največ pravice otroci. Prav tako tudi vedo povedati dobre stare mamice, da je najvišji studenec, čisto blizu vrha Male Kope samo zato najboljše na Pohorju, ker je okrenčal in poživil vse zavrtence s te zemlje. Tudi pravijo še danes: najšji temu žlahtnemu izviku Pohorčnika.

Tako močan je spomin na čase strahote in ljudske prepore ob enem.

Kopnikovega Roka pa ne bilo več na spregled. Bog ve, ali se ne prikaže zopet kmalu? Zakaj, vse delo ljudi ne bi moglo odvrniti njegovega prihoda.

Žolca in jeter, žolčnih kamenj in zlasti urejuje narava »Franz-Josefov« grenčica prebavo in pospešuje iztrebljenje črevesja. — Klinična izkušnje potrjujejo, da domača pitna kura (zdravljenje) dobro učinkuje, ako popijemo »Franz-Josefov« vodo zmehano z malo tople vode zjutraj na prazen želodec.

u— **XX. poljudna predavanja** Prirodoslovnega društva je posvečeno sanativno-stem središč Kanarskih otokov. Ob mnogih prekrasnih pokrajinskih in folklorističnih slikah, kakor tudi ob originalnih gramofonskih ploščah starih kanarskih plesov bo predaval o svojem raziskovalnem potovanju etnolog in lingvist dr. D. J. Wölfla s dunajskega etnološkega muzeja. Predavanja bo v torek 12. t. m. v Delavski zbornici ob 20. uri. Posetite to zanimivo prireditve!

u— **Se »Konjeniška patrola« v drami.** V vrsti sprememb, ki so jih zadnji čas занесle bolezni v dramski ansambl, je tudi v Langerjev »Konjeniški patroli« moral Cesar nadomestiti Lipaha, ki je šel iskat zdravlja na Golnik in ki nam piše, da vse noči presanja o teatru. Cesarjev dobričnik Valenta, ta čudovito po duši in telesu okrogli človek, ki vso vojno in revolucijo doživlja zgolj iz perspektive vojaškega jedilnega lista, je v svojem izrazu majo bolj rezek od Lipahovega, a je nič manj resničen in velik v svoji tragični smešnosti. Scena njegove smrti je pač eden najbolj pretresljivih prizorov vsega vojnega dramskega slovesa. »Konjeniška patrola« ki spada po evoli literarni vrednosti ter po uprizoritvi in igri med redko lepa dela naše sezone, bi še zmerom zaslužila nekaj več pozornosti pri občinstvu, kakor je bila deležna na zadnji reprizi. L. M.

Matineja kina Sloge

Danes ob 14.15 in na praznik ob 11. dop.

Bosanska rapsodija

Sporočila o lepota naših krajev

Cene 3.50 in 5.50 Din

u— **»Pobegla nevesta«.** Na praznik sv. treh kraljev zvečer ponove šentjakobčani izvrstno komedijo »Pobegla nevesta«. Zanimanje za to igro je tako veliko, da je odšlo pri zadnji predstavi polno ljudi brez vstopnic. Nabito polna dvorana je najboljši dokaz, kako zelo ugaja vsem to delo, ki je polno duhovitega humorja. Preskrbite si vstopnice pri dnevnih blagajni, ki bo odprta v sredo od 10. do 12. in od 15. do 17. ure.

u— **Pomočniki izpitni vajenik modstvske stroke** se bodo vršili 29. t. m. v zadržni pisarni. Sv. Petra nabrežje št. 19. Tozadevne prošnje je vlagati do 12. t. m. med uradnimi urami v zadržni pisarni.

u— **Društvo »Soča«** — Matica naznaja, da v soboto 9. t. m. odpade običajno predavanje, ker ima ta večer Klub Primorsk svoj krizantemni večer v vseh prostorih Kazine. Predavanje mestnega zdravniška dr. Misa Frante bo zaradi tega 16. t. m. v prostorih v Zvezdi.

Matineja kina Union

Danes ob 14.15 in na praznik ob 11. dop.

Cene 3.50 in 5.50 Din

Gustav Fröhlich — Annabella

SOLNČNI ŽARKI

u— **Klub jugoslovenskih akademikov** iz Trsta, Gorice in Istre priredi 6. februarja v Trgovskem domu svoj VII. družabni večer. Vabimo na številni posestnik ob enem na prostom drušva da ta dan ne pripredijo zabav.

u— **Kup nesreč pri delu, na cesti in v krmju.** Včeraj so imeli na kirurškem oddelku spet precej živahen promet. Med množico mnogih pacientov so sprejeli tudi 45-letnega delavca Ivana Elerja s Prevalj pri Preserju, ki je doma pri delu padel in dobil hude nožne poškodbe. Nevarno rano je dobil 58-letni posestnik Franca Zajc z Zavrha pri Trojahnah, ki ga je vol z rogovi sunil v trebuh. Iz Štepanje vasi so pripeljali v bolnišnico 37-letnega železniškega nočnega čuvaja Vinka Bajdo, ki se je iz mesta na kolosek vrčal domov, pa se je kolo iznenada prelomilo pod njim, da se je močno poškodoval na glavi. Iz Ciglerjeve ulice v Mostah je moral v bolnišnico 25-letni delavec Rado Hafner, ki ga je bil v nedeljo nekdo v neki krčmi pri D. M. v Polju z litrske steklenice udaril po glavi, iz Tržica pa so pripeljali 6-letnega delavčevega sina Janeza Migliča, ki se je med sankam, eno tako nesrečno zaleto v ograjo, da si je polomil obe nogi.

u— **Zveza gospodinjstkih pomočnic** vabi na predavanje vse članice in po njih pripelje glasne znanke. Predaval bo g. dr. J. Ahčin 6. t. m. ob 17. uri v Copovi ul. 3.

u— **Oblike in klobčke kemično čisti,** barva, plisira in lika tovarna Jos. Reich.

Iz Celja

u— **Zadnja pot Viktorja Bevea.** V nedeljo ob 15. so položili slikarskega mojstra g. Viktorja Bevea na okoljskem pokopališču k zadnjemu počitku ob veliki udeležbi pokojnikov prijateljev, znancev in stanovskih tovarišev. Pred mrtvašnico je kombinirani zbor Celjskega pevskega društva in »Ojček zapel.« Vigrede. Po cerkvenem obredu se je predsednik Slovenskega obrnega društva v Celju g. Vinko Kukovec z globoko občutnimi besedami poslovi od pokojnega, nato pa so pevci zapeli »Blagor muc.« V nedeljo se je v poročilo o smrti g. Bevea vrnila pomota. Pravilno se mora glasiti, da je bil pokojni star 59 let.

u— **Celjski mestni svet** bo imel redno sejo v piatek 8. t. m. ob 18. Na dnevnem redu so poročila odborov.

u— **Umrila je v nedeljo v Prešernovi ulici** 4 v starosti 68 let g. Marija Komekova, vdova po izančnem nadpregledniku in mami g. inž. Antona Komeka v Celju. Pogreb bo danes ob 16.30 iz mrtvašnice na mestnem pokopališču. Na Sodniški stezi 3 je umrla večeraj v starosti 80 let zaosebica g. Emilija Hautova, v celjski bolnišnici pa v starosti 46 let žena upokojenega višjega stražnika g. Marija Pijlova z Zg. Ločnice pri Zalcu. Pokojnim bodi ohranjen blag spomin, svojem nam iskreno sožalje!

u— **Porast brezposelnosti.** Pri celjski borzi dela je bilo ob koncu leta v evidenci 790 brezposelnih (571 moških in 219 žensk) nasproti 698 (480 moških in 218 žensk) dne 20. decembra.

u— **Pregled knjige za uslužbeni davek.** Davčna uprava poziva vse davkoplačevalce, ki so zavezani plačevati uslužbeni davek v davčnih markicah, da predložijo davčno knjžico davčni upravi v pregled do konca tega meseca.

u— **Kino Union, Danes zapre.**

u— **Sedemtedenski krojni tečaj za življenja,** ki ga je priredila kr. banska uprava v Ljubljani, se je zaključil 31. decembra s prav dobrim uspehom. Tečaj je vodil strokovni učitelj Alojzij Knafeč. Udeleženci smo pridobili mnogo strokovnega znanja, kakor o risanju najrazličnejših krojev, navodila glede praktične izdelave oblačil in tudi razne druge strokovne podatke za mojstrsko preizkušnjo. Kolenko, predsednik oblačilnega društva, je imel ob zaključku na udeležence lep nagovor. Zahvalil se je kr. banski upravi za prireditve tečaja kakor tudi učitelju za njegov trud.

KINO METROPOL, prinaša danes ob 18.15 in 20.30 grandiozni film »MED DVEMA ZASTAVAMA«. — Matineja ob 16. uri »NA ELEKTRONEM STOLU«.

u— **Samo do sobote** je še čas, da obnovite sredke drž. razredne lotarije v podružnici »Jutra« v Celju.

Iz Maribora

u— **Zanimivo gostovanje v »Prvi legiji«.** Na praznik Sv. Treh kraljev zvečer bodo Mariborčani doživeli v svojem gledališču zanimanja vredno gostovanje. V vlogi župnika v »Prvi legiji« bo debutiral g. Ivo Beršček iz Ljubljane, ki se je pod vodstvom režiserja Milana Skrbinskega svoj čas prav v Mariboru posvetil igralskemu študiju in je kasneje z velikim uspehom vodil nekatere amaterske odre na deželi. V novejšem času se je na izrečno željo svojega učitelja vnovič lotil intenzivnejšega, globljega igralskega dela in želja Milana Skrbinskega je tudi bila, da v vlogi župnika v »Prvi legiji« gostuje v Mariboru. Po pravi upamo, da bo občinstvo s številnim obiskom izkazalo svojo pozornost zanimivemu debiju.

u— **V soboto premiera.** »Kadar se utrga oblak«, drama profesorja Joke Žigona, ki je pred leti služboval tudi v Mariboru, spada med najmočnejša sodobna slovenska dramska dela. V klenem jeziku in z učinkovito dramsko gradnjo riše propast nekdanjega močnega, a z mnogimi krivicami ustvarjenega bogatije trškega mogotca Jakoba Kalana. Je tipično delo naše mlajše pisateljske generacije. Mariborska premiera tega dela bo v soboto v režiji Jožeta Koviča. Nastopijo Kraljeva, Rastbergerja, P. Kovič, Naknet, Gorinšek in Košuta.

u— **Na 16. akademski ples** v unioški dvorani bo vstop dovoljen le z vabilom. Prosimo vse povablence, da prinesejo vabilo s seboj, ker sicer ne moremo odgovarjati za event. neprijetnosti. — Gg. akademске starešine prosimo, da pridejo s trakovi svojih akademskih društev. — Istočasno obveščamo p. n. občinstvo, da bo letos vhod v dvorano tudi pri stranskih vratih s Prešernove ulice. — Rezerviranje miz letos ne bo dovoljeno. — Še enkrat opozarjamo na to, da so gg. članski vabileni preko mestnega poveljstva, tovariši akademiki in srednješolci pa imajo vstop brez vabila. — Odbor DJA.

u— **Iz mestne službe.** Pri avtobusnem prometu Mestnih podjetij je nastavljen inž. Zadnek.

u— **Pobzke novice.** Rdeči križ na Pobrežju razvija živahno agilitno. Na Stefanovo je bila v nabito polni Renčeljevi dvorani veseliga »Moderni zakon«. Režiser Ivan Duh ter igralci oziroma igralke gđ. Ruža Tončičeva, gđ. Milena Milkočičeva, Drago Jurkovič, Albert Zornik, Nada Tončičeva so svoje naloge odlično rešili.

u— **Mariborčani se radi zabavajo** ter radi zborujejo. V smislu pravkar objavljene statistike mestne policije o izdanih do volilih za razne prireditve, razstave, kinogledališne predstave, obne zborni itd., je mariborska policija v letu 1936 izdala 2560 dovolil za razne prireditve. Tako je bilo v Mariboru v letu 1936 med drugim 1012 kinopredstav, 140 občinih zborov, 26 razstav, 135 gledališnih predstav ter okoli 1150 koncertov v raznih gostinskih obratih.

u— **Veliko inozemcev** je zaposlenih v Mariboru. To je razvidno je policijske statistike. Predstojništvo mestne policije je namreč v preteklem letu rešilo nič manj kakor 4071 aktov, tičočih se bivanja ter zaposlitve inozemcev v Mariboru.

DANES 16. AKADEMSKI PLES UNION

u— **Možak v tuji hišici.** Ko je posestnica Marija Ferševa iz Zgornjega Radvanja šla proti mestu, je srečala na cesti nekoga moža, ki je imel na sebi hlače in jopič njenega moža. O tem obveščeni orožniki so ugotovili, da je dotični neki Franc K. iz ljutomerske okolice, ki je bil znan s delko, ki je žustila pri Ferševih in ki so jo sedaj izročili v zapore tukajšnjega okrožnega sodišča. Dekla taji vsako skrivno.

Iz življenja na deželi

Iz Kranja

u— **Leon Pfeiffer, vrtnoz, profesor na drž. konservatoriju** v Ljubljani in primanj ljubljanskega komornega klapetja se bo na koncertu v Kranju, ki ga prirediteljsko ljubljanski konservatorij in gimnazijski dvorani, dne 8. t. m. predstavljal kranjskemu občinstvu z dvema ločkama in sicer s Svensena romanco in preludijem od Saint-Saens, Obe skladbi bo ta naš najodličnejši violinič igral ob spremljevanju orkestra. Posebniki koncerta se bodo tako seznanili tudi z dvema bisseroma iz svetovnoznanih violinskih skladb. Nadalje bo g. profesor Pfeiffer uveljavil svoje viedko violonsko znanje pri vseh orkestralnih klobi do izvajane na tem koncertu, saj je uslužno prevzel mesto koncertnega mojstra. Krassen ton, ki ga izjavlja iz svojega instrumenta bo prišel do izraza na solo meših v Prevorskovem krasnem in kontrapunktičnem zanimivem Concerto Grosso. Adamka Na gradu in v Holst St. Paulus eviti. Vee skladbe je naštidural dirigent Uroš Prevorski, ki bo tudi dirigiral vse točke sporeda. Na kranjskem mešanstvu je, da se z obilno udeležbo oddolži za trud in požrtvovalnost teh naših odličnih umetnikov. Ta večer naj kranjsko mešanstvo poveji glasbeno umetnost, saj bo deležno srednih glasbenih užikov. Prodaja vstopnic v...

KINO MATICA
TEL. 21-24
Gigantni volebilni in kraljevski prireditelji
LUS TREKKER
CESAR KALIFORNIJE
Po slovenski roman »Srečanje slonov«
TEL. 27-30
Ekskluzivni volebilni in kraljevski prireditelji
»Poganske pozme«
POSLEDNJI POGAN
Napeti prizori in krasni naravnih posestov
TEL. 22-21
UNION
Največji plesni film sezone!
TI SI MOJA SREČA
V gl. vlogi poje Benjamin Glif
Arto in Tere. Norme in Manon Lescaut
Predstave ob 16., 19. in 21. uri

Iz Tržiča

u— **Kino predvaja danes krasen film »Se-quoja«** z dopolnilom.

Iz Ptoja

u— **Obstreljen.** 29letni tesarski pomočnik Ignac Rogina iz Budine se je na Silvestrovo s kolesom peljal k teti v Haloze. Ko se je proti večeru vračal, so ga na cesti pri gozdu med Polenci in Spodnjim Volovljem napadli trije neznanji moški. Eden od teh je skočil pred kolo ter zakričal: »Stoj!« Naglo je padlo tudi par strelav, od katerih je eden zadel Rogino v levoico. K sreči je fant imel toliko poguma, da je sunil onega, ki je prijel za kolo, se z vso močjo pognal dalje in ušel napadalcem. Neznani lopovi so gotovo imeli namen, da bi ga izropali. Rogina je moral v bolnišnico.

u— **Kino Ptuj.** V sredo in četrtek »Skandal dneva«. V glavni vlogi Bennet, Clark Gable.

SEVNICA. Zvočni kino predvaja danes in jutri opereto »Veliko čiščenje«. Občinski do-daki.

Napredno delo v pohorski kotlini

Vitanje, 10. decembra.

Iz naše Pohorske kotline prihajajo le redko kdaj vesti v dnevnike. Da nas pa ne bo javnost napačno sodila, svo Vam nekaj novic od nas. Praznik uedinjenja smo praznovali kolikor mogoče slovesno. Po končanem cerkvenem opravilu smo se zbrali v šolskih prostorih, koder je naša šolska mladina proslavljala ta praznik z deklaracijami, petjem in igrami. Prireditel, delo in sad našega vrliga učiteljstva, je popolnoma uspešna ter vse zadovoljila. Tudi sv. Miklavž je 5. t. m. zvečer s svojim spremstvom obiskoval deco na domovih. Bil je letos res sijajno opremljen, kakor se tudi spodobi za svetnika nebeščana. Le obdaritev je bila bolj skromna zaradi skrajno slabe sadne letine v našem okolju.

Občinski odbor tukajšnje velike občine pod vzornim vodstvom načelnika in župana g. Marka Krajncu deluje zelo primno in vsestransko zadovoljivo. Tako je imel imenovani odbor preteklo soboto dne 12. t. m. občinsko sejo, na kateri je določil za občinskega delovodjo g. Engelberta Križana iz Maribora. Odboril je nadalje predložene šolske proračune za leto 1937/38. Na tej seji se je osnoval tudi zdravstveni odbor, kateremu bo načeloval okrožni zdravnik g. Stanko Silan. V tem odboru bodo pa še šolski upravitelj g. Binder, učitelj g. Rejec ter lastnik tukajšnje graščine g. Josip Kušer. Avtobusnemu soferju g. Francu Pipanu se dovoli trinajsta mesečna plača kot novoletna renumeracija, postarilci g. Mariji Husovi pa enkratna brezplačna mesečna vožnja z avtobusom v Celje in nazaj. Občinski odbor je nadalje sodelil vpeljati za občane nedeljske vozovnice za avtobusne vožnje v Celje in nazaj. Vozarina bo znašala odslej samo 15 Din za osebo, torej malenkost za progo od 44 km. Slednjič je sklenil občinski odbor da bo prevažal avtobus one vojaške, ki so v občini pristojni in ki prihajajo na dopust, brezplačno. Kakor smo že zvedeli, bo občina svojim občanom oskrbela za saditev večjo množico semenskega krompirja po znižani ceni. Želeli bi pač, da bi semensko blago prišlo ob pravem času semkaj in v zdravem stanju, da ne bo kakor lani opravičenih tozadevnih pritožb iz odjemalskih krogov.

V nedeljo 13. t. m. pa je imela tukajšnja družina lov v lovskem revirju Stenici. Lovec Franc Pušnik, žagar pri lesnem industriju g. Kuzmanu je naletel na divjega prešiča. S par strela ga je pogodil in lovil so zver v triumfu prinesel v trg. Mrjasca, ki je tehtal okoli 120 kg, so prodali v Mariboru nekemu odjemalcu divjačine.

Naj še omenim, da zidata tovarnar Ivan Braun in veletrgovca z manufakture Franjo Majer, oba iz Maribora, v jedva pol ure iz trga oddaljenem naselju Fužine in sicer na prostoru, kjer je obratovala pred kakimi tridesetimi leti tovarna za kose in se potem opustila, tekstilno tovarno. Novo podjetje vsi Vitanjčani iskreno pozdravljajo

Gospodarstvo

Naše gospodarstvo v novembru

Narodna banka je pravkar izdala običajno mesečno statistično poročilo, in sicer za mesec november. Iz tega poročila posnemamo naslednje podrobnosti:

80.4 točke, indeksi cen v trgovini na drobno v Ljubljani pa povečanje za 0.8 na 82.9 točke.

Gibanje hranilnih vlog

Ekfeti in devizni promet
Promet z efekti je bil v nasprotju s poletnimi meseci tudi v novembru na naših borzih precej živahen in je našel 27 milijonov Din (lani 18). Ker pa je bil v prvem polletju vse do avgusta promet manjši nego v ustreznih mesecih prejšnjega leta, je rezultat poslovanja z efekti za prvih 11 mesecev slabši, nego je bil prejšnje leto, saj je lani znašal do konca novembra le 232 milijonov Din nasproti 392 milijonov v 11 mesecih prejšnjega leta.

Devizni promet pa stalno narašča na naših borzih. V novembru je znašal 262 milijonov nasproti 176 milijonov v prejšnjem novembru in 150 milijonov v novembru 1934 in 92 milijonov v novembru 1933. Naš devizni promet na borzah se je zadnja leta razvijal takole:

1933	834 milijonov Din
1934	1346 milijonov Din
1935	1655 milijonov Din
11 mes. 1936	2581 milijonov Din

Gibanje cen

Naš indeksi cen v trgovini na debelo se je v novembru v primeri s prejšnjim mesecem povečal za 0.9 na 69.8 točke (1926=100). Pri tem je bil za 1.4 točke ali za 2% nižji, nego je bil prejšnje leto, toda za 7.1 točke ali za 11.3% večji nego v novembru 1934. V lanskem novembru se je dvignil predvsem indeks cen rastlinskih proizvodov, in sicer za 1.4 na 65.7 (prejšnje leto 82.5), ponovno pa se je povečal indeks cen živine in živalskih proizvodov, in sicer za 0.7 na 65.4 (prejšnje leto v novembru 58.9).

V trgovini na drobno nam kaže indeks za Beograd povečanje za 0.7 na 80.5 točke (1930=100) indeksi cen v trgovini na drobno v Zagrebu povečanje za 0.3 na

Oživiljenje prometa
Na jugoslovenskih železnica je bilo v novembru natovorjenih 151.000 vagonov nasproti 147.000 v novembru prejšnjega leta in 132.000 v novembru 1934. V prvih 11 mesecih lanskega leta je bilo na naših železnica natovorjenih 1.386.000 vagonov to je za 39.000 vagonov več nego v istem razdobju prejšnjega leta, za 97.000 vagonov več nego v istem razdobju leta 1934. In za 111.000 vagonov več nego v istem razdobju leta 1933.

V izredni meri pa se je v drugi polovici lanskega leta povečal naš rečni promet. V novembru je bilo prevoženih 96 milijonov tonskih kilometrov nasproti 60 milijonov v istem mesecu prejšnjega leta. V 11 mesecih lanskega leta je bilo na naših rekah prevoženih 659 milijonov tonskih kilometrov nasproti 572 milijonov v istem razdobju prejšnjega leta, tudi pomorski promet je bil zelo živahen, vendar se ni podatkov za november. V oktobru je znašala tožnja v pomorske luke došli ladij 1.527.000 bruto registrirskih ton nasproti 1.441.000 v oktobru prejšnjega leta in 1.371.000 v oktobru 1934.

Narodni banki, pri čemer je treba izpolniti pogoje, določene v členu 3 deviznega predpisa (glede opravljanja); 2) Madžarski blagovni dolžniki jugoslovenskih izvoznikov plačujejo protivrtnost v pengih na zbirne račune, ki so odprti; na nase naše Narodne banke pri štirih madžarskih pooblaščenih bankah (Peštanska ogrska komercialna banka, Ogrska splošna kreditna banka, Ogrska eskompla in menjalna banka in Centrala denarnih zavodov); 3) jugoslovenskim izvoznikom bo Narodna banka izplačevala protivrtnost njihovih faktur po kronološkem redu izvršenih vplačil v Budimpešti, in sicer na osnovi nalogov, ki jih bo dostavila madžarska Narodna banka naši Narodni banki; 4) Ogrska valuta je dinar in se pretvarjanje pengov v dinarje in obratno vrši po tečaju, ki ga določita obojni novčaniki; banki. Ako se fakture glasijo na kako drugo valuto, razen dinarjev in pengov, se pretvarjanje vrši v nacionalno valuto po uradnem tečaju v državi dolžnika, to je po tečaju na beograjski obojni budimpeštanski borzi; na dan pred vplačilom; 5) Vplačila na zbirni račun v Budimpešti se bodo odsele vršila brez odobrenja ali drugih ovir, to je avtomatično po izvršenem predpisnem opravljanju; 6) Pri polaganju dinarjev za računa po pooblaščenih zavodi 2.5% na račun provizije, najmanj pa 5 Din za vsako posamezno vplačilo.

Ljubljanska podružnica PAB nima slovenskega naziva firme

Ljubljanska podružnica Privilegirane agrarne banke nas naproša, da opozorimo vse kmečke dolžnike, ki morajo tej podružnici plačati prvo amuiteto na kmečke dolgov, da se njen račun pri Poštni hranilnici, podružnici v Ljubljani (št. 10.250) glasi na »Privilegovana agrarna banka a. d. filijala v Ljubljani«, zato naj na položnicah le tako označi ime lastnika računa.

Kakor smo se informirali, je ljubljanska podružnica Privilegirane agrarne banke, ki je bila ustanovljena šele prejšnji mesec, registrirana v trgovinskem registru le v srbsko-hrvatskem jeziku. Podružnica zaradi tega tudi pri tiskovnih ne more imeti slovenskega naziva.

Gospodarske vesti

== Prispevki za kartelni fond. Trgovinski minister je na osnovi uredb o kartelih predpisal prispevke, ki jih morajo plačati pogodbeni stranke registriranih kartelov, in sicer vsako leto, potem ko so plačali prvi prispevek pri registraciji kartelne pogodbe. Prispevek znaša pri delniških družbah 3 Din od vsakih 10.000 Din delniške glavnice, pri ostalih podjetjih pa 2 Din na vsakih 100 Din skupnega neposrednega davka. Ako prispevek, določen na gornji način, ne doseže 2.000 Din, se določi za delniške družbe v višini 2 Din na vsakih 1.000 Din glavnice, pri ostalih podjetjih pa v višini 8 Din na vsakih 100 Din skupnega neposrednega davka. Če gre za kartel za izvoz blaga iz Jugoslavije, tedaj znaša prispevek 2 Din od vsakih 10.000 Din delniške glavnice oziroma 1 Din od vsakih 100 Din skupnega neposrednega davka. Prispevek domačih kartelov, ki se ustanovijo zaradi skupnega sodelovanja pri določenih dobavi za državo ali samoupravna oblastva, in ki po naravi ne morejo terjati več nego eno leto, se določa prav tako, kakor pri kartelu izvoznikov. Pri kartelih obrtnih obratov se predpiše prispevek takole: če sklene kartel do 5 obrtnikov, tedaj znaša prispevek 3% skupnega neposrednega davka, pri kartelu od 10 do 20 obrtnikov znaša 2% skupnega neposrednega davka, če pa je v kartelu preko 20 obrtnikov, tedaj se prispevek določi v višini 30 Din povsialno za vsakega člana. Člani kartela, čigar sedež je v inozemstvu, ne plačajo prispevka. Kadar se kartel sklene na predlog ali s sodelovanjem trgovinskega ministrstva, se prispevek določi za vsak primer posebej. Odlok trgovinskega ministra od 16. marca ostane nadalje v veljavi glede plačila prvega prispevka pri registraciji kartelne pogodbe.

== Poravnalo postopanje je uvedeno o imovini Marije Novakove, posrednice in prodajke čevljev v Ljubljani, Vodnikov trg, stanujoče na Šmarinski cesti 4 (poravnalni upravnik dr. Mija Jernejčič, odv. v Ljubljani: poravnalni narok 5. februarja ob 9. prijavni rok do 1. februarja).

== Stanje kliringov. V poslednjem tednu se stanje aktivnih kliringov ni mnogo spremenilo. Saldo v kliringu z Nemčijo, ki se je po več tedenskem dviganju povzval na 21 milijonov mark, je ostal na tej višini in tudi v starem kliringu z Italijo znaša naša terjatev nespremenjeno 49 milijonov lir. V plačilnem prometu v Grčijo smo imeli dne 28. decembra pri Grški banki za 35 milijonov Din blokiranih terjatev, medtem ko je znašal saldo grško-jugoslovenskih bonov v obrotu 43.4 milijona drahov.

Borze

4. januarja

Na ljubljanski borzi so se v privatnem kliringu avstrijski šilingi trgovali po 8.23, za angleške funte pa je bilo povpraševanje po 238. V zagrebškem privatnem kliringu je bil promet v avstrijskih šilingih po 8.1758, v angleških funtih po 238, v grških bonih po 31.50 in v kliringu nakaznicah na lre po 248.07. Nemški kliringški čeki stanejo v Ljubljani 12.85, v Beogradu 12.8742 in v Zagrebu 12.8450 oziroma za konec januarja 12.8350 in za konec februarja 12.86.

Na zagrebškem efektivnem tržišču je bila tendenca mirna in je prišlo do prometa v Vojni škodi po 375 (v Beogradu po 375.50). Promet je bil še v 7% Seeligmannovem posojilu na 91.

Deviz.

Ljubljana, Amsterdam 2376.65—2391.25, Berlin 1744.02—1757.90, Bruselj 730.70—735.76, Curich 996.45—1003.52, London 212.66—214.72, Newyork 4306—4342.32, Pariz 202.54—203.98, Praga 151.93—153.04, Trst 227.70—230.78.

Curich, Beograd 10, Pariz 20.3150, London 21.3625, Newyork 435.25, Bruselj 73.2250, Milan 22.9250, Amsterdam 238.35, Berlin 175.10, Dunaj 78.60, Stockholm

110.15, Oslo 107.35, København 95.35, Praga 15.25, Varšava 82.25, Budimpešta 85.75, Atene 3.90, Bukarešta 2.25.

Effeti

Zagreb. Državne vrednote: Voja škoda 374—375, 7% stabiliz. 83—85.50, 7% Dr. hip. banke 91—91.50; delnice: PAB 192 den., Trboveljka 200—275, Sečera Oselek 150—155, Sečera Veliki Bečkerek 680—830, Dubrovačka 270—320, Jadranka 360 den., Oceana 220—240, Osejčka Kjevaonica 160 den., Danica 40 den.

Beograd. Voja škoda 375—376 (375.50), za februar 374.50 den., 7% invest. — (83.75), 7% stabiliz. 85 bl., 6% beguške 69.40—69.76, 7% dr. hip. banka 91—93, 7% Blair 76.25 den., Narodna banka 6900 den., PAB 191—192 (191.50).

Blagovna tržišča

2170

+ Chicago, 4. januarja. Začetni tečaj: pšenica: za maj 135.875, za julij 118.875, za sept. 116; kuruza: za maj 107.

+ Winnipeg, 4. januarja. Začetni tečaj: pšenica: za maj 129.75, za julij 125.375, za sept. 122.125.

+ Novosadska blagovna borza (4. t. m.) Tendence nespremenjena. Pšenica (78 kg): baška, sremska, slavonska 167 — 169; banatska 163 — 165, baška ladja Tisa in Begej 169 — 171; sremska, ladja Dunav. Sava 165 — 167. Rž: baška 127.50 — 130. Ječmen: baški in srem. 64 kg 127.50 — 130 jeri. 68 kg 130 — 132.50. Kuruza: baška in sremska, nova 69 — 70; banatska 67 — 68; baška sušena par. Indija 82 — 84. Moka: baška in banatska »0g« in »0gg« 245 — 257.50; »2« 227.50 — 237.50; »5« 207.50 — 215; »6« 185 — 195; »7« 145 — 155; »8« 105 — 110. Otrubi: baški, sremski, banatski 90 — 92. Fižol: baški beli in sremski brez vrš 225 — 230 t. m.) Tendence čvrsta. Kuruza: 12.44 — 12.46.

Novosti šentjakobske knjižnice

Priobčujo knjižničar M. Rode.

Deeping W., Usodovec. Roman. 5883. Hainauka Helena, Sin dven otcov. Roman. 5880.

Kaus Gna, Katarina Velika. Biografija. 5869/10.

Vacuek E., Kri ne kliče po masčevanju. Roman. 5871.

Balzac H., Teta Liza. Roman. 5882.

Keller P., Hagarn sin. Roman. 5892/93.

Zweig St., Marija Stuart. Roman. 5897.

Zeromski St., Povest greha. Roman. 5911.

Kukučin M., Hiša v bregu. Roman. 5913.

Susec St., Zakon o neposrednih davkih. 5914 r. — Takse. 6001 r.

Weininger O., Spol in značaj. 5915 r.

Prawdin M., Podri se je svet. Roman. 5916.

Klemen M., Zalesje se prebuj. Roman. 5920.

Sušnik Fr., Pregled svetovne literature. 5921 r.

Habberton J., Helenina otroka. 5927.

Inglot Anton, Lukarji. Roman. 5929.

Buck P. S., Mati. Roman. 5931/32.

Williamson Th., Zemlja mi je povedala. Roman. 5949/50.

Mertinova Lida, Ljubzenska pesem Azi. Roman. 5957.

Dickens Ch., David Copperfield. I. Roman. 5962.

Prato Katarina, Nauk o gospodinjstvu. 5968 r. — Srednjeevropska kuhinja. 5969 r.

Renker G., Pet mož gradi pot. Roman. 5980.

Rehar Rad., Semisiris. Roman. 5981.

Vidmar Milan, Oslovski most. 5982 r.

Derganc Fr., Svetozor. Prvi zvezek izbranih esejev. 5985 r.

Dickens Ch., Pickwickovci. Humoriščni roman. 5986/87.

Nex M. A., Sirota Stina. I. Roman. 5990.

Delleda Grazia, Golobje in jastrebi. Roman. 5992.

Turgenjev I. S., Pomladne vode. Očetje in sinovi. Dva romana. 5993/94.

Jug Kl., Zbrani planinski spisi. 5995.

Vojnova A. S., Pisani kamni. Roman. 6002.

Prijatelj I., Dostojevski in Tolstoj. 6003 r.

Dela Otona Zupančiča I-III. 6004/5 p. 6006 d.

Knittel J., Tereza Etenne. Roman. 6021/22.

Werfel Fr., Musa Dag. Roman. 1433 h.

Kästner E., Trojica u snijegu. Hum. roman. 1946 h.

Zweig St., Triumf i tragika Erazma Rotterdamke. Roman. 1951 h.

Solohov M., Tihi Don. Seljaški roman iz predratnog života donskih kozaka. 1953 h.

Kersten K., Bismarck i njegovo doba. 1954 h.

Buck P. S., Dobra zemlja. Roman iz kineskog ratarskog života. 1959 h.

Tschupplik K., Marija Terezija. 1960 h.

Frank Br., Miguel Cervantes. Roman. 1962 h.

Merin P., Juriš u vasionu. Jedna reportaža kroz historiju čovečjeg leta. 1963 h.

Keyserling H., Das Buch vom persönlichen Leben. 19745 z.

Buck P. S., Die Frau des Missionars. Roman. 19743 n.

Reymont W. St., Nij desperandum. Roman. 19739 n.

Wieser E., Knud Rasmussens letzte Grönlandfahrt. 19738 z.

Byrd R. E., Mit Flugzeug, Schlitten und Schlepper. 19736 z.

Semjonow Juri, Die Güter der Erde. 19730 z.

Dimitrijeva Olga, 18 Jahre Sowjetherrschaft. 19753 z.

Conrad Jos., Spannung. Roman. 19755 n.

Hobart A. T., Strom, Du Schicksal. Roman um den Jangtsekiang. 19761 n.

Macdonell A. G., Napoleon und seine Marschälle. 19766 z.

Wassermann Jak., Tagebuch aus dem Winkel. 19768 n.

Gombos A., Giuseppe Garibaldi. 19769 z.

Laar Cl., Kampf um die Dardanellen. 19772 z.

Christiansen Fr., Festliches Spanien. 19776 z.

Giron Jean, Die Geburt der Odyssee. 19778 n.

Prva žrtve mraza

Litija, 4. januarja.

Hijevčevog Andrejčeta je pobral mraz. Možak je hodil od hiše do hiše in je šel na tibo svojo prošnjo za milodare. Le redki so bili, ki niso stisnili Andrejčetu kronice ali kosa kruha. Govoril ni veliko in znal je edino svojo umetnijo, ki mu je prinesla marsikak dinarček. Postavil se je k vratom, nato pa prišel s komolci v takni udarjati na vrata in oponašati delavce pri statvah. Če so mu tapatami natočili čašo vina in ga pohvalili, je bil Andrejčeta ves blažen in je odšel nato dalje skromen in tih, kakršen je bil vse življenje.

V soboto je bil Andrejčeta na Spodnjem Logu, nasproti železniški postaji Savi. Ko se je poslovil pri poslednjem kmetu, se je odpravil proti Litiji. V Maljaku, sredi pota, ga je zatekla smrt. Davi so ga našli domaćini. Ležal je v napol izsušeni strugi potoka. Najbrže je Andrejčeta spodrsnilo in je padel z mostička. Udarce ga je onesvestil in neorečnik je obledel nezavesten. Mraz je potem dopolnil svoje.

Andrejčeta, ki mu je bilo okrog 60 let, je bil doma iz Gradišča pod Polniškimi hribi. Nesrečni samotar se je pred leti le čudežno otepel smrti. V času velike zime 1929 je prav tako koračil po naši okolici. Premagan od mraza, se je Andrejčeta akružil na tla. Našlo so ga predilničarke, ki so šle okrog 5. zjutraj na šit. Prestrašene so obvestile bližnjega sosedo o nesrečnem mrtvaku in so nato odhitele z novico, da je Andrejčeta zmrznil. Dozdevno mrtvega so prenesli v hišo, kjer se je kmalu prebudit iz otroposti in nezavesti. No, zdaj se je pa spet enkrat izkazala resnica: komur je usojeno zmrzniti, ne bo zgorel.

Važne spremembe glede prometnega davka

Financi minister je s posebno uredbi preopisal važne spremembe osonno dopolnitve k uredbi o skupnem davku na poslovni promet. Nova uredba je bila objavljena v »Službenih novinah« 22. decembra 1936, prilepa pa se je izjavila 1. januarja. Objavljena je tudi v »Službenem listu« dravske banovine od 2. t. m. Najvažnejše določbe nove uredbi so naslednje:

Odstavek drugi čl. 4 uredbi o skupnem davku se je glasil dosedaj taklo: »Ako izvršuje skupnemu davku zavezani proizvajalec dobavo svoji podružnici (zastopstvu), je za osnovo skupnega davka merodajna cena, katero doseže za dotično blago podružnica.

Prednja določba se z novo uredbi izpreminja ter glasi sedaj taklo: »Ako skupnemu davku zavezani proizvajalec izvršuje dobavo svoji podružnici (zastopstvu) ali kakji drugi, pravni ali fizični osebi, s katero je v interesni skupnosti, je za osnovo skupnega davka merodajna cena, katero doseže za dotično blago podružnica (zastopstvo) osonno omejenjena druga pravna ali fizična oseba. Brez daljnjega dokazovanja se ima smatrati, da obstoji interesna skupnost med proizvajalcem in omejenjeno drugo pravno ali fizično osebo v vsakem slučaju, ako znaša dobava taki drugi osebi več nego 60% vrednosti blaga, ki ga stavi proizvajalec v teku enega leta na področje ene banovine v promet. Obstojanje interesne skupnosti so dolžni prijaviti svoji pristojni davčni upravi v roku 15 dni, ko stopi ta uredba v veljavo osonno od začetka takega poslovanja tako proizvajalec kakor tudi omejenjena druga pravna ali fizična oseba. V nasprotnem primeru boista tako proizvajalec kakor tudi omejenjena oseba kaznovana vsak posebej z globo od 50.000 do 300.000 dinarjev. To kaznen izrekaajo prvostopne davčne oblasti, vendar ta kaznen ne izključuje posebne kazni zaradi davčne utaje.

Očiten namen prednjih določb je ta, da se prepreči umetno znižanje davčne osnove skupnega davka na ta način, da bi proizvajalec prodajal svoje proizvode potom podružnici ali lastnega, v to svrhu ustanovljene trgovske podjetja ter bi na ta način plačeval skupni davek od nižje, podružnici ali lastnemu trgovskemu podjetju zaračunane cene namesto od cene, ki jo dejansko doseže. Vendar se zdi, da grede to določbe preko tega cilja. Nemogoča se nam zdi določba, da je v vsakem primeru smatrati obstojanje interesne skupnosti kot dokazano, ako dobavi proizvajalec isti trvdki preko 60% vrednosti blaga, ki ga stavi v dotični banovini v teku enega leta v promet. Brez nadaljnjega je možno, da dobavlja industrijsko podjetje v poedin banovini blago samo enemu grosistu, ne da bi morala vsled tega med ind. podjetjem in grosistom obstojati interesna skupnost, kakršno imajo v vidu navedene nove določbe. Glede na hude kazenske sankcije je prekratek tudi rok, do katerega je treba prijaviti obstojanje interesne skupnosti, ki noteče že 7. t. m.

Luksuzni davek na svilo je odslej vštet v skupnem davku

Nova uredba prinaša načelje važne spremembe glede skupnega davka na svilo in izdelke iz svile.

V tarifi skupnega davka na poslovni promet, ki je priložena novi uredbi kot njen sestavni del, je povišan skupni davek na sirove odmotano svilo, na predliva iz umetne svile, floret in buret-svile ter na predliva iz prirodne svile iz car. tar. št. 326, 327 in 329 na 43%, skupni davek pri uvozu za sirove odmotano svilo: za predliva iz umetne svile, za svileno vato in za predliva iz prirodne svile na 44%, za svilena predliva za nadrobno prodajo pa na 16%. Primerno se povišuje tudi skupni davek pri uvozu izdelkov iz umetne in prirodne svile,

Kupujte domače blago!

dočim se v domačem prometu ukone skupni davek na poslovni promet za izdelke iz umetne in prirodne svile iz car. tar. št. 326, 330, 331, 332, 333, 334, 335, 336, 337, 338, 339, 340, 392/2a in 394/1. Skupni davek za vse navedene premete (kakor tudi luksuzni davek) je osonen v povisanem skupnem davku na sirove svilo in svilena predliva. Ako vsebuje blago iz car. tar. št. 331 do 339, 392/2a in 394/1, izdelano v naši državi, več nego 20% bombaža, volne ali drugega rastlinskega materiala, ki se ne smatra za svilo, je plačati še davčni dodek 2.5%. Obenem se ukinja oprostitev skupnega davka pri uvozu sirove svile in svilenih predlv.

V zvezi s prednjimi spremembami tarife določa nova uredba siedeče:

Proizvajalci svilenih tkanin, izdelkov, kakor tudi svilenega predliva za nadrobno prodajo so dolžni prijaviti pristojni davčni upravi najkasneje do 15. januarja 1937 siedeče podatke po stanju od dne 31. decembra 1936:

1. Koliko so imeli na skladišču sirovega svilenega predliva iz car. tar. št. 326, 327 in 329 po teži in vrednosti;

2. koliko sirovega svilenega predliva iz car. tar. št. 326, 327 in 329, tkanin in izdelkov iz istega so imeli na statvah (strojih), v kateri teži in vrednosti;

3. koliko so imeli na skladišču svilenih tkanin, izdelkov in predlv za nadrobno prodajo in koliko sirovega svilenega predliva je uporabljenega za te izdelke po teži in vrednosti. Kot blago na skladišču se smatra tudi ono blago, ki se je do vstevši 31. decembra 1936 ocarinilo ali je bilo po ocarinjenju na potu;

4. koliko so imeli dne 31. decembra 1936 terjatev, ki niso bile prijavljene davčni upravi radi odmero skupnega davka na že v promet stavljen svilene tkanine, izdelke in predliva za nadrobno prodajo.

Na predliva iz prednjih točk 1., 2., in 3. je plačati odpadajoči skupni in luksuzni davek po novih stopnjah skupnega davka za car. tar. št. 326, 327 in 329 v šest enakih mesečnih obrokih, dočim se bo za terjatev iz prednje točke 4 izterjal skupni davek in luksuzni davek po prejšnjih stopnjah in odred

Učinkovita tujsko-prometna propaganda

Obubožani Avstrijci so res iznajdljivi! Državna kovnica novcev na Dunaju je izdelala spominsko kolajno Windsorskega vojvode v spomin na bivanje bivšega angleškega kralja v Avstriji poleti 1936. Na ta način hočejo Avstrijci dvigniti v tujem svetu zanimanje za svoje kraje

Izginola vojna napoved

Nota, ki jo je 1. 1914 izročil nemški poslanik v Parizu

K aferi oboroževalnega mešetarja Rošen-keja in njegove prijateljice Linderjeve, tajnice v francoskem zunanjem ministrstvu, ki jo sedaj precej odkrito proglašajo za bivšo prijateljico pred nedavnim umrlega visokega uradnika in dejanskega vodje ministrstva, poročajo »Matine«, da so pri sedanjih preiskavi ugotovili tudi to, da manjka v arhivu zunanjega ministrstva med drugimi dokumenti tudi izvirnik vojne napovedi, ki jo je izročil 2. avgusta 1914. nemški poslanik von Schoen.

Ob tistem času, piše »Matine«, je bil prorektor plovilase Suzanne (Linderjeve) že važen uradnik, ki je dejansko vodil zunanje odno-

šaje Francije. Ali je dokument — kar bi bilo sicer povsem normalno — v njegovi posesti? In ker so bili njegovi odnosi do Linderjeve zelo intimni, ali je to zgodovinsko listino prinesel morda v njeno stanovanje? In ali je ta dokument obdržala pri sebi iz pozabljenosti ali iz kakršnegakoli vzroka, kakor pravi neka govorica, ki kroži, po Quay d'Orsayu? V vsakem primeru ostane gola nesporna resnica, da nemške vojne napovedi ni več v arhivu. Če naj vzamemo stvar s šaljive ali formalno juristične strani, vsekakor bi sedaj lahko trdili, da Francija ni več sposobna podati oficijalno dokumentiranega dokaza za to, da ji je bila vojna napovedana.

Dojenček v kovčegu

Ljubavnica odnesla otroka, ki je bil na poti njeni poroki

Na neki monakovski ženski kliniki je neka ženska rodila nezakonskega otroka. Pet dni pozneje je prišla k njej 27-letna Rosa Müllerjeva in je dejala, da ji je otrokov oče naročil, naj odnese dete nekam v rejo. Ker mati potem dalj časa ni zvedela ničesar o otroku, je stvar javila policiji, ki je ugotovila, da je postalo dete žrtev drugega zločina.

Otrokov oče, 29-letni Richard Wald-

mann, ga je dal po svoji ljubavnici, zgoraj omenjeni Müllerjevi, spraviti s sveta. Morilka ga je stlačila v kovčeg, tako da se je dojenček zadušil, nečloveški oče je potem truplo sežgal. S tem zločinom se je hotel iznebiti dolžnosti plačevanja alimentov, ki bi ovirala njegovo poroko z Müllerjevo. Morilka je svoje dejanje priznala, dočim Waldmann še vedno taj.

Novi prezident Kube

Po odstavitvi prezidenta Gomeza je postal prezident Kube dosedajni podpredsednik Frederico Laredo Bru

Temperamentni zdravnik za zobe

Pred nekoliko meseci se je pojavil na Madžarskem neki Italijan Tino Constantino, ki je ljudem s posebnim pritiskom brez bolečin izdiral zobe. Oblasti so mu delale vedno velike ovire, pa mož se je že umel prebiti. Pred nekoliko dnevi je v Kun-Szentmiklosu na sejmu nenadno srečal dva madžarska zobozdravnika, ki sta ljudem izdirla zobe po njegovi metodi. Italijan je napravil velik vrišč, pa ga ljudje niso razumeli, ker ni znal madžarskega jezika. Končno se je vrnil na svoja tekmeča in je nastal pretep, v katerega so posegli orožniki. Ti so vse tri čudežne zdravnike spravili v zapor. Med pretepom so neznanca Italijanu za nateček ukradli kovčeg z vsem njegovim orodjem.

Bela smrt v Karpatih

Na Črni gori v poljskih Karpatih je snežni plaz zasul varšavskega zdravnika dr. Chlupalskega in sina vseučiliškega profesorja Steusinga iz Lvova. Našli so ju že mrtva. Stirje drugi smučarji so se mogli po težkem delu sami rešiti iz plazu.

Kubanci med seboj

Polkovnik Battista (v sredini) se pomenjuje nekaj dni pred odstavitvijo prezidenta Gomeza s šefom svoje stranke v kraju Pinar del Rio na Kubi

Hauptmann zopet razburja Ameriko

Pred nekoliko dnevi smo poročali, da je žena justificiranega ugrabitelja Lindberghovega prvorojenca, Bruna Hauptmanna, izjavila, da je zbrala novo gradivo, ki naj bi dokazalo, da je bil nje mož po nedolžnem obsojen in usmrten. Ameriški listi sedaj poročajo, da je newjerseyska policija odkrila 21.650 dolarjev, o katerih menijo, da so del svoječasne odkupnine za Lindberghovega otroka. Listi pravijo, da je po tem odkritju pričakovati senzacionalnega preobrata v tej aferi, ki ameriški javnosti še vedno ne da miru. Guverner New Jersey Hofmann je sicer izjavil, da mu o odkritju te vsote 21.650 dolarjev ni nič znanega.

Glasba spodbuja veselje do dela

Neka avtomobilska tovarna v Ameriki je napravila zanimive poskuse, da bi dosegla, v koliko je glasba sposobna dvigniti zmogljivost delavcev pri delu. Ti poskusi so uspeli: baje izvrstno. Vodje tovarne so ugotovili, da je glasba med delom dvignila uspehe dela za devet odstotkov na uro. Sedaj hočejo z daljšimi poskusi ugotoviti še to, da-li so ti uspehi samo začasni ali pa more glasba res za trajno spodbujati človeške sile k večjemu delu.

Konec deportacij v Franciji

Kakor smo že večkrat poročali, pripravljajo na Francoskem odpravo deportacije v kazenske kolonije. Že v bližnjih dneh bo vlada predložila zakon, ki naj to namero uredi. Odprava v zloglasno kazensko kolonijo Cayenne se bo nadomestila s prisilnim delom in z eventualnim zapiranjem v samotne celice.

Ko bo kaznjence odsedel svojo kazen, ga bodo spravili v delavne hiše, ki bodo skrbjele za njegovo socialno vzgojo. Sedanje kazenske kolonije se v nasprotju s prvotnimi vestmi ne bodo izpraznile, temveč bodo obstajale, dokler bo v njih pač še kakšen sedanjih kaznjencev.

Stanovanje bodočnosti

Tvorničar avtomobilov Henry Ford je nedavno otvoril v Detroitu več elektrificiranih stanovanj, kjer opravlja vsa dela elektrika. Na sliki drži Ford v roki petrolejko tik električnega očesa, ki avtomatično vključuje elektriko, čim stopi oseba v sobo

Pariški lopovi

Na velikem pariškem bulvaru so aretirali dva sleparja, ki sta ponarejala domače in inostrane vrednostne papirje in ki ju je policija že dolgo iskala. Sta to nekaj Paul Come in Leon Leygonie. Ko so jima detektivni napovedali aretacijo, sta se poslavila v bran in sta oddala več strelcev iz samokresov, ki so ranili dva detektiva. Hotela sta nato zbežati s svojim avtom, ki sta ga bila v ostalem tudi ukradla. Stražnikom in pasantom pa je uspelo, da so ju prijel in razorožili. V njunih žepih so našli okrog 900 ponarejenih vrednostnih papirjev. Come in Leygonie pripadata neki mednarodni tolpi, ki je od zadnjega aprila spravila v promet že več nego 4200 ponarejenih delnic.

Prva družabna avtomobilska vožnja po Abesiniji

Te dni so priredili prvo avtomobilsko družabno vožnjo po Abesiniji. Iz Asmare se je odpeljalo k jezeru Ašangi, kjer so Italijani zadnjic odločno premagali neguša, 25 avtomobilov, ki so jim sledili tudi avtobusi. V avtomobilih je bilo 1000 oseb. Pot tja in nazaj je bila dolga 1100 km in je šla po samih novih cestah. Udeleženci tega potovanja so obiskali pred vsem bojišča Ambe Aladžija in Majeja.

V petič dvojčki

V ponodnišnici v Delawareu v državi Oklahomi je Indijanska mešanica Bill Russellova porodila v petič dvojčke. Vsi njeni otroci in tudi oboja zadnja so zdravi ter se razvijajo v redu. Zanimivo je, da se je vsakokrat rodil po en deček in ena deklica. Vlada države Oklahome je odredila, naj dajo tej številni družini vso pomoč, ki jo potrebuje.

Smrt ene najimovitejših Angležinj

V Londonu je umrla nenadno lady Houstonova, ena najbogatejših angleških žena. Njeno imetje cenijo na sedem milijonov funtov šterlingov. S svojimi velikanskimi darovi za nacionalne namene si je na Angleškem pridobila velik sloves.

Za svetovno prvenstvo na ledu

Ta nemška sportnica v umetnem drsanju trenira v Švici za svetovno prvenstvo na ledu. Tekme se bodo vršile konec tega meseca

Skrivnost Thoiryja v grobu

Tolmač med Briandom in Stresemannom je umrl

V Toulonu je umrl prof. Hesnard, ki je imel v pogajanjih za francosko-nemško zblizanje in za sklenitev lokarnske pogodbe častno ulogo. Bil je profesor germanistike in je po vojni kot kulturno politični in gospodarski sodelavec francoskega poslanstva v Berlinu vodil francoski institut, ki ga je bil v tem mestu osnoval Briand.

Briand mu je brezpogojno zaupal, zato ga je imel vedno kot tolmača pri sebi, kadar je imel razgovore z nemškimi državniki. Tako je bil Hesnard tudi edina priča znamenitega pogovora med Briandom in Stresemannom 17. septembra 1926. v Thoiryju, ki je zbudil tolikšne nade v francosko-nemško zblizanje. Več nego enkrat je potem profesor Hesnard odklonil bogate ponudbe, da bi izdal »skrivnost Thoiryja«, za katero je po smrti obeh državnikov sam vedel. Menijo pa, da je o tem zapustil kakšne zapiske, ki bodo v marsičem pojasnile dobo, o kateri je imel navado reči, da je njena zgodovina potrebna marsikakšnega popravka. Ko je Briand padel, je bilo tudi Hesnardove diplomatske kariere konec. Vrnil se je k svojemu prvotnemu poklicu in je postal rektor visoke šole v Grenoblu.

Nevarnost črnih koz na Holandskem

Holandska vlada je izdala spomenico, v kateri zavzema po dosedanjih izkušnjah svoje stališče proti svoječasni odpravi obveznosti cepljenja v tej deželi. Od te odprave do danes je število cepitev na Holandskem tako nazadovalo, da pomenijo nove razmere v tem pogledu že nevarnost za deželo. Leta 1925. je bilo še 165.368 cepitev, lanske leto jih je bilo samo še 17.682. Število necepljenih otrok je postalo na Holandskem med tem tako veliko, da dežela ni več zadosti zaščiteni proti črnim kozam. To pomeni tudi ogrožanje državne obrambe. Vlada zato misli, da bi bilo treba odrediti primerne ukrepe, da se prebivalstvo znova imunizira proti nevarni bolezni.

Namesto zlata — pozlačena zlitina

Lyonska policija je odkrila veliko sleparstvo z nepravilnimi zlatimi palicami. Že nekaj časa je imela neke trgovce z zlatimi palicami v Lyonu na sumu, da ne kupujejo pravilno. Sedaj je enega med njimi aretirala in je mož priznal, da je prodajal ljudem palice, ki so bile narejene iz neke površne pozlačene zlitine. Ker velja ena sama prava palica okrog 300.000 frankov, je možakar svoje kupce opeharil za težke milijone.

Poroka po 45 letni zaroki

Nekaj 69-letni možakar iz Hamburga, ki ne navajajo njegovega imena, je po poroki nemških listov sedaj po 45-letni zaroki popeljal pred altar svojo 77-letno zarobenko. Zarobenika ni hotela zapustiti svojega brata dvojčka in je s poroko venomer odlašala. Pred nedavnim pa ji je brat umrl in tako se je sedaj odločila, da ustreže prošnji svojega zarobenca.

Letala namesto cowbojev

V Nevadi so napravili poskus, da bi konje, ki se pasejo po širnih prerijah, spravili s pomočjo letala do zbirališča. Poskus je uspel sijajno. Konji so se prestrašili neznane pogleda in so sami od sebe zdirjali v ograjeni prostor. Za isto delo je bilo treba prej 50 cowbojev.

Preveč kave v Braziliji

Brazilske državni oddelek za kavo je sporočil, da si je omislil za pospešeno uničevanje sedanjih prevelikih zalog kave posebne aparate. Ti aparati so sposobni uničiti 100.000 vreč kave na dan. Kakor znano uničujejo kavo v Braziliji zato, da bi ji cena ne padala.

Izvrsten skakač s padalom

Neki francoski letalski častnik po imenu Ceille je v Avignonu dosegel izreden uspeh s francoskim padalom novega tipa. V 95 minutah mu je uspelo skočiti s tem padalom 12-krat na zemljo in vsako krat je gladko pristal.

Britska odprava v polarne kraje

V marcu prihodnjega leta odpotuje nova britska znanstvena ekspedicija pod vodstvom znanega raziskovalca Walkerja v polarne kraje. Odpejala se bo s slovit Scottovo ladjo »Discovery«, ki so jo v zadnjem času opreмили z najmodernejšimi pripomočki. Ekspedicija namerava ostati v Arktidi dve leti.

Konjunktura na Holandskem

V četrtek, 7. januarja se omoži holandska prestolonaslednica princesa Julijana s princem Lippe-Biesterfeldom. Po vseh ulicah holandskih mest prodajajo zdaj slike neveste in ženina s podvojeno reklamo

A NEKDOTA

Igralec Ebelsbacher je gostoval nekoč v »Faust«, v lepah je naznanil ta dogodek stedeče: »Faust«, napisal W. Goethe, Mefisto: Ebelsbacher, oba iz Frankfurta.

VSADANENA

Ladijski kuhar (svojemu učenču): »Pripiši takoj na jedilni list, da bo danes na mizi tudi pečena raca.« (»Teden Teguc«)

R. URBAN:

Vstajenje gospoda Treeja

Roman

»Hvala Bogu,« je vzkliknil Robin, ko je uradnik odšel, »vendar že nekoliko uspeha. Glavo stavim, da s tem Mortonom nekaj ni v redu. Če me slutnja ne vara, je podpisal oporoko kot priča šele potem, ko je bil gospod Tree že mrtev.«

»Mogoče,« je suho dejal Barton. »A to bi bilo velika škoda, ker bi postala s tem oporoka neveljavna in bi Taylor nastopil dediščino. Jaz pa tega človeka videti ne morem, čeprav stoji pred Scotland Yardom kakor nedolžen angel.«

»Ljubosumnost, Barton. Sama ljubosumnost, ker je svoje dni obračal oči za lepo gospodično Adlercreuzovo. Nemara da jih še zdaj. Kaj menite, Barton, če bi ga vprašali, ali mu je znano, kje se skriva mlada Švedinja?«

»Prvič: čenče!« je odvrnil nadzornik. »Drugič: sva pa je čenče!« je odvrnil nadzornik. »S tem seveda ni rečeno, da bi morale biti pravilne.«

Spet je potrkalo na vrata. Ko je nadzornik odklical: »Noter!« je stopil v sobo eleganten mlad

mož, seržant Donald, ki je bil postal po smrti nadzornika Kenta Robinov pribojnik.

»Nu, Donald, kaj prinašate novega,« ga je dobrohotno pozdravil starešina, čeprav se je hkratu ozrl na stensko uro, ki je šla že na sedem.

»Po vašem naročilu,« je rekel seržant in izklesal zapisnico, »sem obiskal vse ljudi, ki smo našli njih naslove med zapiski umorjenega dr. Taylorja. Skoraj vsi so njegovi bivši botniki ali znanci kluba. Sami neoporečni ljudje, ki s doktorjem tudi niso bili v bližnjih stikih. Potem sem pa naletel na nekega gospoda Walla, ki je bil zadnji v spisku. Izkazalo se je, da je ta mož lastnik pisarne za stave v Cityju. Kakor sem zvedel od njega, je bil umorjen zdravnik ena njegovih najboljših strank. Dr. Taylor je imel pri Wallu zadnje leto osemnajst tisoč funtov prometa, to je, zgubil je toliko, dobil pa vsega samo štiri tisoč funtov. Imel je torej kar nenavadno smolo.«

»To je zanimivo,« je rekel Robin; »kar jaz vem, ni imel dr. Taylor razen majhnega bančnega računa, ki je ostal zmerom enak, nikakega premoženja. Njegova vila je preobremenjena s hipotekami, in zdravniška praksa v Wembleyu mu je donosala komaj toliko, da je mogel živeti. Ali ste zvedeli, koliko časa se je zdravnik vdaljal tej nevarni strasti do stav?«

»Poldrugo leto, po zapiskih gospoda Walla.« Ko je seržant odšel, se je višji nadzornik obrnil k Bartonu v vprašanju, kaj misli o tej novici.

»Če dr. Taylor ni imel svojega premoženja,« je

menil nadzornik, »tedaj mu je moral denar doleteti iz drugega vira. Ako bi se nam posrečilo dojeti tistega, ki mu je dal denar, bi bilo to vsakako precejšen korak naprej.«

»Da,« je pohvalno priklimal Robin, »precejšen korak!« Vendar mu glas ni zvenel Bog ve kako prepričano. Vse bolj prepričan je bil, ko se je ozrl na stensko uro in rekel: »Tako, zdaj pa dovolj. Zdaj pojdem domov, natakem polstene copate, použijem skromno večerjo, ležem spat kakor spodoben človek in se utnem do jutrišnjega dne. Dolej so mi vsi kriminalni slučajji in britskem svetovnem carstvu, vse brigade, morilci, pristni odštiti, samokresi, noži in skobci, oporoke, pisarne za stave in tovariši prav toliko mar kakor lanski sneg. Lahko noč!«

S temi besedami je odšel.

18. poglavje

Robin se je tiho in zadovoljno napotil domov. Poprej je še telefoniral gospe Gamblovi, svoji gosposdini, in ji povedal, da pride nocoj domov večerjat, na kar je dobil nekoliko začuden odgovor, da je vse pripravljeno. »Ta Gamblova je prav za prav imenitna ženska!« je pomislil višji nadzornik. »Zmerom prijazna, čedna in zala, pri tem tudi odločna, vedoča, kar hoče, toda osebno polna dostojanstvene udarnosti.« Vdova tovariša, ki je bil v službi izgubil življenje, mu je gosposdinja že blizu leto dni, to je, izza smrti njegove matere. Robinu, ki je imel zmerom dovolj opravka s služ-

bo in samim seboj, se je zdel brezglavni red v gosposdinstvu nekaj samoumevnega, prav tako pa tudi velike in male žrtve, ki mu jih je doprinesla gospe Gamblova. Mnogokrat se je zgodilo, da se je višji nadzornik šele proti jutru trudil in lačen vrnil domov. Vselej je ga sprejela gospe Gamblova, mu hitro pripravila jed in pregnela njegove službene skrbi s tem, da je še malce pokramljala s njim, prijetno, kakor je znala. Niti na misel mu ni prišlo, da bi bila utegnila vso noč bedeti zaradi njega, kajti bil je sebičen kakor večina možkih.

Prav ta večer je pa čutil, da se oglašajo v njegovih prsih nekaj mehkega, in v priznanje zaslug svoje zale gosposdine je sklenil razveseliti njeno srce s tem, da ji pokloni nekaj cvetic. Vendar je ostalo ob dobrem namenu, zakaj ko je prišel do cvetličarne, je bila seveda že zaprta.

Gospe Gamblova ga je sprejela prijazno kakor zmerom. Na stolu v spalnici je ležala lepo zložena domača obleka, in Robin je takoj navdala tista tiha sreča, ki jo okušajo moški neke starosti, kadar odločijo ovratnico in ovratnico. Ko je stopil v obednico, se je večerja že kadila na mizi. Gospe Gamblova je sedla višjemu nadzorniku nasproti in nalila čaja. Nič na nji ni spominjalo kuhinje. Okusna obleka ji je obdajala polne, a vitke oblike in puščala še dovolj prostora, da se je mogla uveljaviti bleščača belina polti. Robin je to danes prav za prav prvič začutil, kajti mahoma mu je postalo nekam gorlo, in njegov pogled je jel božati gospo Gamblovo.

Kulturni pregled

Pariški koncerti

V teku treh zaporednih večerov sem imel priliko, da čujem tri, v svojem bistvu različne pariške violiniste. Prvi po redu je bil naš dober znanec Robert Soetens, ki smo mu nedavno lahko aplaudirali v Ljubljani, v eni izmed dvoran, ki o nji duhovito se zdi niso pomirjeni, kakor posnemam iz redkih časniških poročil, ki me tu dosegajo. No, dvorana, v kateri je koncertiral Soetens v Parizu, bi nedvomno naletela na enodusen protest pri nas, tu pa se nič vedno ne spodbija nad njeno vsestransko nepriljubljenostjo. Mislim namreč dvorano Ecole normale de musique, v kateri so nastopili naši najboljši violinisti, da omenim le kupila in od Hrvatov Spillerja (ta zdaj žanje triumfe in denar v Južni Ameriki) in nastopajo še »dandanes odlični umetniki, ne da bi kdo omenil neprimerno dvorano, aranžmaja, razsvetljave, garderobe, biljetarjev in slug, kar vse tvori pri nas integralni del umetniške kritike, pojmovane po zadnjih izsledkih estetike in učenosti. Soetens je igral tu v dvorani, katere edina prednost je bila, da je bila dobro zasedena. Dal je večer francoskih violinistih sonat: Faure, Debussy, Roussel in Ferroud so bila imena. Ne le imena, tudi pojmi. Vsak zase reprezentativni tipične francoske individualnosti, ki ji je edina dogma razvijanje svojstvenih karakteristik, ne glede na modo, slog in prevladujoče mnenje. Faure: intimen, malce plah, vedno v skrbi, da ne bi bil vulgaren, a vendar poln melodične zanositosti; Debussy: ekspresionističen bolezn, ki z že drhtečo roko riše pretanke črte v zrak (bil je na smrt bolan, ko je napisal to sonato in velja kot njegovo zadnje delo); Roussel: vedno svež, jedrnat, nepremišljen, Gaskonjec vseskozi; Ferroud: še neizravnani (smrt ga je letos prehitela na avtomobilskem izletu po Madžarski), prekipel, pa brzdajoč se v okviru modnih obratov. Soetens, ki ga je spremljala nadvse odtehtano in delikatno mlada pianistka Monika Haas, je znal vsakemu dati svoje, ne da bi silil v ospredje s tehniko. Bil je sonatni večer intimnega, zaokroženega razpoloženja.

Povsem drugačen je Jacques Thibaud, ki še danes velja za vrh francoske violinske umetnosti. S spremljavo orkestra Colonne, ki se je pod vodstvom nekoliko nemško orientiranega Paraya povzpeli do najboljšega simfoničnega orkestra Pariza, je Thibaud suvereno podal Beethovenov violinisti koncert. V interpretaciji se je močno oddaljil tradiciji: povsem samostojno se vda lirskim mestom in jih podčrta s vso gorjostjo svojega edinstvenega tona in instrumenta.

Miguel de Unamuno

S smrtjo rektorja starodavne univerze v Salamanci Miguela de Unamuna (glej Jutro 3. t. m.) je Španija izgubila v najusodnejšem obdobju svoje zgodovine največjega predstavitelja španske duhovne kulture.

Unamuno je bolj kakor katerikoli sodobni pisatelj izražal v svojem obsežnem in mnogostranskem delu značilnosti španske men-

virtuoznost je skušal prikazati v znanem Rondo capriccioso Saint-Saënsa in istega skladatelja »Konzertstück« mu je podstavil nogo tako nesrečno, da je vidno iztril in se znašel šele pri prvem zaključku. (ki jih je pri Saint-Saënsovi jasnosti vedno dovolj). Glejte, tudi velikim virtuozom kdaj pa kdaj spodleti, v tolažbo in zadoščenje mnogih. Na istem koncertu je bilo še štiti Smetanovo uverturo k »Prodani nevesti«, igrano s tako virtuoznostjo in preciznostjo in v vratolomnem tempu, da je upravičeno besnel auditorij: violinisti mi bodo radi priznali, da ta uvertura ni najlažja od vseh.

Naslednji dan: Enesco, svetla zvezda na bogato zasedenem glasčnem nebu. Spored povsem klasičen: Vivaldi, Tartini, Veracini, Beethoven. Bolj nagnjen k zunanji briljantnosti kot po navznoter, malce koketen v ločovanju a nesporen mojster svojega instrumenta je privabil množico občinstva in ga zavzel. Zavzel ga je že njegov sloves. Kakor povsod, so tudi tu poslušalci zelo podvrženi predsodkom, dobrim in slabim (samo da jih pri koncertih, ki bi jih spremljal zel predsodek, skratka ni). Medtem ko so se mu stari italijanski mojstri na moč prilagajali po značaju in izrazu, je ostal Beethoven — vsaj zame — malo hladen akademski. Sicer pa je vobče interpretacija nemških klasikov tu docela druga kot smo jo vajeni pri nas.

Da ne pozabim še četrtega: Moszkowski, ki se je produciriral na festivalu skladb Prokofjeva v koncertih Padeloup. Izvajal je drugi (lirični) violinisti koncert tega ruskega skladatelja čigar suhoparnost in raztrganost se danes ugajata, čeprav si je pot utrl s prav nasprotnim: z divjostjo in zanosom, od katerih pa ni kaj prida ostalo. Prokofjev sam je nastopil kot sila siguren in točen pianist manj posrečeno kot enako neroden dirigent lastnih del; Moszkovski pa je z mnogo navidezne poglavljenosti, s površinsko in nekoliko teatralno poduhovljenostjo, ki je lastna mnogim ruskim artistom, predvajal koncert s predpisanimi preskoki iz ekstremne lirike (skoraj preveč sentimentalno) v koketno brutalnost in v ponekod prav dolgozveze tradicionalne pasaje. Koncert je zaključila preznana koračnica iz »Treh oranz«, ki pa je na Roturnu koncertne izvedbe pokazala vse svoje graditeljske hibe, preko katerih ne pomaga originalnost začetnih taktov. Koncert se je vršil v dvorani Komische opere in je bil odlično zaseden. Razen avtorja je dirigiral eden najboljših pariških dirigentov, Arthur Wolf.

L. M. Škerjanc (Pariz).

postal žrtev revolucionarnih izgrediv. Unamunovo ime je v prvih tednih španske državljanske vojne stopilo v ospredje tudi zaradi značilnega zadržanja največjega španskega pisatelja v krvnem sporu med obema taborama. Pisee »Tragičnega občujja življenja«, ki so ga — kakor znano — preganjali vsi prejšnji reakcionarni režimi, je kot človek španske sredine in svojega španskega pojmovanja napredka izprva omahoval, nato se pa odločil za nacionalistično fronto. Njen izraziti pristaš pa ni bil niti sedaj in po njegovih izjavah se je zdelo, da je čedalje manj na njeni strani. Eden najboljših religioznih lirikov Španije, avtor »Agonije krščanstva in krasne knjige o Velasquezovem Kristusu, torej izrazilo religiozno človek, se ni mogel strinjati z reakcionarnim nasiljem cerkve. Odrkel se je, tudi njenemu poslednjemu blagoslovu. Pokopali so ga v Salamanci.

Zapiski

Gostovanje dr. Adriana v »Trubadurju«. Na novega leta dan smo čuli to Verdijevo opero z gostom, ki je nivo predstave neprimerno dvignil. »Trubadur« epada po nastanku v petdeseta leta pr. stol. in je po snovi dandanes že na meji med verjetnostjo in smešnostjo, po glasbeni pa ni odločno vse slabosti sodasnih Verdijevih del (Traviata, Rigoletta, Plesa v maskah i. dr.), namreč boren orkestralni part, zastarelo instrumentacija in vztrajno celo poskočen ritem tudi na tragičnih mestih. Neizoprno pa je melodijsko bogastvo, čigar učinkovitost je danes kajpada popustila, vendar mu dobri pevec še vedno pomorejo do uspeha. G. dr. Adrian je pokazal vse vrline, ki mu jih drugod priznavajo. Lahka, nepriljubljena srednja ledra se v višini šir in odpira do svetle prodornosti, ki kljub »junaški« barvi ni nikdar težka ali okorna. Slog ton in premišljen nastavek jamčita za blagostanje; kantlene; v ostalen se pevec pozna, da vsekdar ve, kaj hoče in kako mora. Čeprav se na pevčevi postaji vidi, da je vaje velikih odrov, igralsko mnogo manj učinkuje. Ponekod koncertni način pel-

ja ga zaveja v maniriranost v gestah in v mimiki, česar ne more zakriti še toliko muzikalnost; v podajanju. — Ob gostu sta se gđ. Ojdekopova kot Leonora in ga Stager-Kogejeva kot Azucena povzpeli do prepričevalnih kreacij. G. Janko je vsočil za obojega g. Primožiča in kljub sodelovanju pri popoldanskim predstavi omogočil prijetni večer. Občinstvo mu je preutrujenost rado spregledalo. Predstava je pod vodstvom g. dr. Švara žela v splošnem mnogo odobravanja. Le »neigancsek« obraze ženskega zbora v 3. sliki bi kazalo vsaj svetlobno zasenčiti, moški zbor si je v 4. sliki dovolil tudi nekaj nedostojnosti. Ne podcenjujmo nedeljske in praznične publike! — Po mnogih italijanskih operah se že odkrito veselimo dela, ki bi porživilo repertoar. Številne opere tega ne zmorejo!

Nušičev »Dr.« v Brnu. Za Silvestrovo je uprizorila češka drama v Brnu Nušičeve najnovejšo komedijo »Dr« (Doktor). Komedija je imela v režiji Fr. Šlegra popoln uspeh. Igralci so vplelali vanjo tudi aluzije na nove

afere, tako n. pr. na gospe Simpsonovo in na nekatere domače zadeve. Kritiki »Lidovih Novic« Čestimir Jiráček sklepa, da je v tej komediji bolj kakor v marsikateri burki starejšega in novejšega repertoarja preskrbljeno za smeh. Tako je torej Nušičev »Dr« užgal celo tuje občinstvo. Čudimo se, da ni ljubljanska drama namesto neuspele »Korajža« veljač uprizorila Nušičevega »Dr«!

Gidova knjiga o sovjetski Rusiji (Retour de la U.S.S.R.), ki jo je prvo med našimi listi prikazalo »Jutro« je še vedno velika senzacija v Franciji in tudi v drugih deželah. Francoski izvirnik je v novih izdajah kar sproti razgrabljen; doslej je izšlo 150 izdaj v teku dobrih dveh mesecev! Čehi so pravkar dobili knjigo v prevodu. Občinstvo tolikanj sega po nji, da v desetih dneh izšle tri izdaje. Znani klub intelektualcev »Přítomnost« je napovedal debatni večer o tej knjigi, ki je tudi v dnevnem in revalnem tisku vzbudila mnogo odmevov. Videti je, da je André Gide a svojo kritiko sovjetske kulture zadel v živo!

S P O R T

Ilirija: Hermes: ČTTK

Po dolgem mrtvulu table teniških prireditve se je Ilirija odločila, da povabi v Ljubljano prvaka Beograda Čkosloslovaški Table Tennis Klub in da pritegne ob tej priliki k skupnemu nastopu tudi ljubljanskega rivala ŽSK Hermes. Prireditve se bo vršila v sredo 6. t. m. ob 20. v dvorani Trgovskega doma. Na sporedu bodo trije dvoboji in sicer Ilirija: ČTTK, Hermes: ČTTK in derby Ilirija: Hermes. Vsi trije klubi nastopijo v svojih najmočnejših postavah, tako državni prvak Ilirija z Weissbacherjem, Lazarjem in Žižo, ČTTK z beograjskim prvacom Peterfyjem, Streleckim in Vizekom, Hermes pa na čelu z državnim prvacom Marinkom, Kosmino in Puterlom.

Spored prireditve je tako pestro sestavljen, da bo publika mogla v pičlih dveh urah videti na delu vso elito jugoslovanskega table tenisa. Ljubljanskim reprezentantom bo to poslednji nastop pred državnim prvenstvom v Zagrebu, nakar se bodo od 1. do 7. februarja udeležili svetovnega prvenstva v Badenu — Avstrija.

Razpis prvenstva GZSP v alpski kombinaciji, ki se vrši 9. in 10. t. m. na Vršiču. Kranjska gora. GZSP razpisuje svoje prvenstvo v alpski kombinaciji (smuk in slalom) za dne 9. in 10. I. 1937 na Vršiču. Vso izvedbo ima SPD Kranjska gora in sicer s sledečim programom: Sobota 9. I. 1937. Točno ob 13.30 start za smuk na sedlu pod Mojstrovko — cilj na Klinu. Nedelja, 10. I. 1937. Točno ob 11. dopoldne start za slalom v plazju pod Mojstrovko. K slalomu bo pripuščeno samo 25 tekmovalcev na podlagi rezultatov, ki so jih dosegli pri smuku. Tekmuje se v razredih in po pravilih ter pravilnikih JZSS. Vsa tekmovalca se mora izkazati z verifikacijsko izkaznico, ki mora biti potrjena o zdravniškem pregledu za tekoče leto. Prijavnina znaša 5 Din za tekmovalca, katero je treba skupno s prijavnico poslati na tajništvo GZSP — Jesenice, najkasneje do 7. I. 1937. Na zakasnele prijave se ne bomo ozirali. Zbranje startnih števil bo točno eno uro pred pričetkom tekmovalstva v Erjavčevi koči na Vršiču. Točno pol ure pred vsakim tekmovalstvom bo na licu mesta opis in razglasev tekmovalne proge. Vsa tekmovalca starta na lastno odgovornost. Vsi pravočasno prijavljeni tekmovalci bodo nastanjeni v koči na Gozdu, prenočnina v zakurjenih sobah znaša 10 Din, ostali tekmovalci, ki ne bodo pravočasno prijavljeni, pa bodo nastanjeni v Erjavčevi koči na Vršiču. Cena prehrane v koči na Gozdu: zajtrk s kruhom 4 Din, kosilo 12 Din, večerja 6 Din. Prvi, drugi in tretji plasiranec v alpski kombinaciji dobijo poleg častnega naslova še plaketo, kakor tudi prvi v smuku in slalomu. Dveh daril en tekmovalac ne more dobiti. Objava rezultatov in razdelitev daril bo 10. I. 1937 ob 16.30 v hotelu »Slavec« v Kranjski gori.

SK Svoboda. Vsem darovalcem, ki so se izkazali s svojimi prispevki za obdaritev brezposelnih, naša najtoplejša zahvala.

SK Ilirija. Redna seja upr. odbora drevi ob 20.30 v kavarni Emoni. Odborniki vsi in točno. Smučarska sekcija. Drevi ob 19.30 v klubski sobi kavarne Evrope važna seja seke. načelstva. Bivši tajnik, blagajnik in gospodar naj predajo vse agende še danes do seje. K seji se vabi g. Zupan Ervin. V četrtek 7. t. m. je ob 18.30 v klubski sobi seje klubskih ljubljanskih članov.

JASO. Zaradi izboljšanja snežnega stanja bo namenjena ekskurzija šele sedaj. Vsi oni, ki se žele priglasiti, naj se zbere danes točno ob 12. pred univerzo zaradi dogovora glede odhoda. Cilj ekskurzije je Komna.

Kupuj domače blago!

Vremensko poročilo

Meteorološkega zavoda ljubljanske univerze Številke za označbo kraja pomenijo: 1. Čas opazovanja, 2. stanje barometra, 3. temperatura, 4. relativno vlago v odstotkih, 5. smer in brzina vetra, 6. oblačnost 0—10, 7. padavine v mm. 8. vrsto padavin. Temperatura: prve številke pomenijo najvišjo, druge najnižjo temperaturo.

8. januarja
Ljubljana 7. 773,8, -4,5, 92, SI, 10, —, —; Maribor 7. 771,8, -4,0, 90, 0, 10, —, —; Beograd 7. 772,6, -2,0, 95, 0, 10, —, —; Sarajevo 7. 773,0, -2,0, 95, 0, 10, —, —; Skopje 7. 773,6, -7,0, 70, 0, 0, —, —; Kumbor 7. 777,1, 7,0, 80, N5, 7, —, —; Split 7. 771,4, 8,0, 80, N2, 7, —, —
Temperature: Maribor -1,0, -5,0; Zagreb 0,0, -2,0; Beograd 1,0, -3,0; Sarajevo 5,0, -2,0; Skopje 7,0, -7,0; Kumbor —, 7,0; Split 10,0, 7,0.

4. januarja
Ljubljana 7. 775,6, -4,4, 92, Wt, 10, —, —; Maribor 7. 772,6, 0,0, 80, W1, 0, —, —; Zagreb 7. 772,9, -3,0, 90, SSW1, 4, —, —; Beograd 7. 772,2, 3,0, 80, 0, 10, dež, 0,1; Sarajevo 7. 774,0, -1,0, 95, 0, 10, —, —
Temperature: Ljubljana —, -5,2; Maribor 5,0, -1,0; Zagreb 1,0, -3,0; Beograd 4,0, 2,0; Sarajevo 5,0, -3,0; Skopje 8,0, —; Split 10,0, —.

Vremenska poročila

JZSS, SPD in Zvezs za tujski promet z dne 4. januarja 1937.

Rateče — Planica: — 4 C, barometer se dviga, pooblašilo se je, mirno, 20 cm sreča. Tamar: 30 cm sreča, mala skalnica uporabna. Vršič — Krnica: 50 cm sreča. Kranjska gora: — 4 C, barometer se dviga, mirno, 20 cm sreča. Bistrica — Boh. jezero: — 8 C, jasno, mirno, 10 cm sreča. Pokljuka po stanju 3. t. m.: — 8 C, jasno, mirno, 10 cm sreča. Gorjuše po stanju 3. t. m.: — 2 C, jasno, mirno, 25 cm sreča. smuka ugodna. Moziška koča na Golteh po stanju 3. t. m.: na 50 — 80 cm podlagi 3 — 4 cm sreča, smuka dobra.
Tekme za zimski pokal. I. seja Medklubskega odbora za ZP tekme bo danes ob 20. pri Habjanu. Prijavljeni klubi naj pošljejo svoje zastopnike na sejo. Klubi, ki se hočejo še prijaviti, naj istotako pošljejo svoje zastopnike.

Sokol

Sokolsko društvo Ljubljana III. Bežigrad sklicuje za petek 8. t. m. ob 20. uri članski sestanek v društveno telovadnico za enoten nastop pri redni letni skupščini Sokola III. v nedeljo 10. t. m. ob 9. po pravilniku. Udeležba obvezna. Pridite vsi na zabavno bežigradsko prireditev 5. t. m. ob pol 21. uri.

Sokol v Ljutomeru. Običajni Silvestrov večer, ki ga je priredil dramski odsek Sokola, je privabil v Sokolski dom številno občinstvo ne samo iz Ljutomeru in okolice, ampak tudi iz Ormoža. Gornje Radgone in Murske Sobote. Program je bil srečno sestavljen in zelo pester. Za dobro razpoloženje je prispevala burka »Napoleonov samovar« s posrečeniimi tipi preteklega društvenega življenja v naši domovini, nato pa so sledili kupleti, telovadni nastop članov, groteskni ples štirih članov kot girlov, nadalje uspele prišleke pesmi br. Mikla, kratka burka »Slepi potnik« in trije plesi dč. Zelenikove iz Ljubljane ter Janje Baukartove, ki so zelo ugajali, posebno znalcem. Salve smeha je vzbudil br. Presl kot selitven jubilar. Zaključek je tvorila lepa pesna alegorija Baukartove in Zelenikove s poklonitvijo sokolski misli. V odmorih je sviral oddelek Glasbenega društva pod

vodstvom br. Seršena Iva. Po programu se je razvila živahna prosta zabava s plesom. Sokolsko društvo Ivančeva gorja priredi jutri v sredo 6. t. m. ob 16. v svojem domu predavanje »Koroška in Korošci v sliki in besedi« s slikami. Predaval bo predavatelj ZKD g. dr. Felacher Julij.

Naše gledališče

DRAMA

Začetek ob 20. uri.

Torek, 5. I. Kralj z neba. Izven. Znižane cene do 20 Din.

Sreda, 6. I. ob 15. Repoštev. Mladinska predstava. Izven. Znižane cene do 20 Din. Ob 20. Korajža velja! Izven. Znižane cene do 20 Din.

Trije kralji v dram. Hamikova mladinska igra »Repoštev« uživa pri starih in mladih največjo priljubljenost. Pravilno dejanje in nastopajoče pravilne osebe prinašajo vse prvine dobre otroške igre na oder. »Repoštev« igra g. Planecki, porednega Gašperčka g. Vida Juvanovca, Režiser Bratko Kreft. Zerkaulenova veseliga iz kmetkega življenja »Korajža velja« z gg. Cesarjem, Stupico in go. Miro Danilovo v glavnih vlogah nudj veselo dejanje in zabavne situacije. Režiser Bratko Kreft.

OPERA

Začetek ob 20. uri.

Torek, 5. I. La Boheme. Red četrtak. Sreda, 6. I. ob 15. Pod to goro zeleno... Izven. Znižane cene do 30 Din. Ob 20. Traviata. Izven. Znižane cene do 30 Din.

Abonentni reda četrtak imajo ta teden razzen »La Boheme« v četrtak 7. t. m. v dramti predstavo Sominove drame »Atentat«, na kar posebej opozarjamo. Trije kralji v operi. Beneševa revijalna opereta »Pod to goro zeleno« je dosegla v tej sezoni že visoko število repriz, kar je najboljši dokaz za učinkovitost le predstave. Zasedba je občinstva. — Verdijeve »Traviata« z go. Gjungenjane in g. Banovcem v glavnih parijah bo zelo priljubljena in priljubljena opera.

Uprava Narodnega gledališča vjudno prosi p. n. abonente, da poravnajo 5. obrok abonmana.

SENTJAKOBKO GLEDALIŠČE

Začetek 20.15.

Sreda, 6. I. Pobegla nevesta. Sobota, 9. I. Pobegla nevesta. Nedelja, 10. I. Pobegla nevesta.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Torek, 5. I. Zaprtlo. Sreda, 6. I. ob 15. Božji človek. Zadnjič. Znižane cene. Ob 20. Prva legija. Zadnjič. Globoko znižane cene.

Radio

Sreda, 6. januarja

Ljubljana 9: Čas, poročila, spored. — 9.15: Vesel jutranj pozdrav (plošče). — 9.45: Verski govor (g. Ludvik Lederhase). — 10: Prenos cerkvene glasbe iz mariborske stolnice. — 11.30: Otroška ura. — 12: Film: akci debut v snegu (predavanje SPD). — 12.10: Instrumentalni dueti (gg. Stanko Avgust in France Pejan). — 12.45: Vreme, poročila. — 13: Čas, spored, obvestila. — 13.15: Koncert Radio orkestra (po željah). — 16: Dekliška ura. — 17: Kmet ura: Kakšno koristi smo imeli od naših posojanj (dr. Jože Basaj). — 17.20: Za veselo razpoloženje (Radio orkester). — 18: Trikralska igra iz Mežske doline, predelal in za radio priredil g. Niko Kuret; izvajajo člani rad. igralske družine, sodelujejo g. D. Kaškarov (harm. nji), g. F. Bernard (flavja) in Akademski pevski kvintet. — 19: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30: Narodne šike na sreklu, g. Maksim Gaspari. — 19.50: Predavanje akcije za razširjenje bolnišnice (primarij dr. Leopold Ješe). — 20: Prenos iz ljubljanske opere. V odmorih: Glasbeno predavanje (g. V. Ukmār) ter napoved časa, poročila in spored.

Beograd 18: Cerkevno petje. — 18.30: Ples. — 19.50: Orkestralni koncert. — 20.30: Božična igra. — Zagreb 17.15: Lahka glasba. — 20.30: Božične pesmi. — 21: Lahka in plesna muzika. — Praga 19.30: Prenos opere iz Nar. gledališča. — 22.35: Plošče. — Varšava 19.35: Ukrajinske pesmi. — 20.05: Zborovsko petje. — 21: Chopinov koncert. — 21.45: Božični zbori. — 22.15: Ples. — Dunaj 11.45: Komorni orkester. — 12.55: Lahka godba. — 15.40: Komorna glasba. — 17.30: Orkester in solisti. — 19.10: Nadaljevanje koncerta. — 19.25: Operni prenos. — 22.30: Plesna muzika. — Berlin 18: Pestra glasbena ura. — 19.15: Koncert solistov. — 20.45: Nemiljive besede in melodije. — 22.30: Lahka in plesna muzika. — München 18: Orkester in solisti. — 19: Plošče. — 20.45: Orkestralni koncert Weberjeve glasbe. — 22.30: Operni odlomki s plošč. — 23: Sodobne orgeleske skladbe. — Stuttgart 18: Kakor Berlin. — 20.45: Koncert Schubertove glasbe. — 22.30: Plošče. — 24:

CENE MALIM OGLASOM

Po 50 par za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 3.— za šifro ali dajanje naslovov plačajo ori, ki iščejo službo. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 12.—. Dopolni ta šifro se zaračunajo po Din 2.— za vsako besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.—. Vsi ostali oglasi se zaračunajo po Din 1.— za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 17.—.

Mali oglasi

Ponudbam na šifre ne prilagajte znamk! Le, če zahtevate od Oglasnega oddelka »Jutra« odgovor, priložite **Din 3.— v znamkah**

Vse pristojbine za male oglase je plačati pri predaji naročila, oziroma jih je vpsolati v pisnu obnem s naročilom, ali pa po poštni poloznici na čekovni račun, Ljubljana št. 11.842, sicer se zaračuna k zgoraj navedenim pristojbinam še manipulacijska pristojbina Din 5.—.

Vsa naročila in vprašanja, tičoča se malih oglasov, je naslavljalati na: Oglasni oddelak »Jutra«, Ljubljana.

Službo dobi

Beseda 1 Din, davka 3 Din
za šifro ali dajanje naslova
5 Din Najmanjši znesek
17 Din

Služkinjo

znajno, vajeno meščanske
kuhe, sprejemna. Ponudbe
na ogl. odd. Jutra pod šifro
»Spretna«.

276-1

Pisarniško moč

za samostojno vodstvo pi-
sarnice in blagajniških po-
slovov, sprejemni takoj. Po-
strebna je vsaj 25.000 Din
v gotovini. Samo ponudbe
z opisom dosedanjega služ-
bovanja in zahtevka plače
bomo upoštevali. Ponudbe
na ogl. odd. Jutra pod
šifro »Eksistence«.

299-1

Frizerska

pomočnica
privredna, dobi stalno
službo. Salon Dr. J. M. M. M.
Maribor, Ulica 10. oktobra.
291-1

Trgovsko sotrudnico

z nekolikoletno prakso v
trgovini mešanega blaga —
škola. Ponudbe s prilo-
ženo in sliko poslati na
Nob. Zanier in sin. Sv.
Pavel pri Prebodu.

96-1

Mlinarskega

pomočnika
privrednega, dobrega, potrebu-
jem Nastop takoj. Valjani
mim. Radeče.

243-1

Službe išče

Beseda 1 Din, davka 3 Din
za šifro ali dajanje naslova
5 Din Najmanjši znesek
17 Din

Šivilja

perfektno izkušena, z več-
letno prakso in dobrim
okusom, izdeluje vse dam-
ske toilete. Priprava se
damam na dom. Sv. Petra
mest. 291.

260-3

23letni fant

imamo mizarstvo, zelo pri-
den, želi kakršnokoli služ-
bo kot sluga, hčnik ali kaj
sličnega. Naslov v vseh po-
slovalnicah Jutra.

275-3

Šiviljska pomočnica

zdi primerne napolitve. —
Vajena hčnik del. Ponudbe
na ogl. odd. Jutra pod
»Poštena šivilja«.

3396-2

Gospodična

z malo meturo in enoletnim
trgovskim izkušenjem želi
napolitve. Čas, ponudbe
na ogl. odd. Jutra pod
»Začetnica«.

232-2

Potniki

Beseda 1 Din, davka 3 Din
za šifro ali dajanje naslova
5 Din Najmanjši znesek
17 Din

Zastopstva

tekstilnih strok
za Skopje in Vardarsko
banovino sprejme zelo do-
bro prepljana trgovska ag-
tura D. TRAJKOVIC & SIN
Skopje.

253-5

Pouk

Nemščino
od osnovnih začetkov do
popolnega obvladavanja pou-
čuje profesor dr. Svoboda.
Tavčarjeva 1.

124-4

Pouk v angleščini

izjem. Ponudbe na ogl.
odd. Jutra pod »Honorary«.

263-4

Gospodična

dolgoletna inštruktorka, —
poučuje z uspehom — po
smerni cen. vsa predmeta
za nižje razrede srednjih
šol. Naslov v vseh poslo-
valnicah Jutra.

40-4

G. Th. Rothman:

Gospod Kozamurnik gre na letovanje

110

»Ko je zamotan slučaj!« je rekel in
skomignil z rameni. Nato so privedli tr-
govca s kolesi kot prjčo; redarja sta ga
moral držati pod pazduhami. Čeljust
so mu bili spet uravnali, a govoril je še
vedno težko. »Nogo mi je podstavil, da
sem padel po stopnicah,« je komaj ko-
zaj spravil iz sebe.

Prodaj

Beseda 1 Din, davka 3 Din
za šifro ali dajanje naslova
5 Din Najmanjši znesek
17 Din

Vinogradniki

Copljeno treje 15 vrst,
divjaki, korenjaki, sad-
no drevje, jablane pro-
dam. Zahtevajte cenik.
Ziher Franjo, Zamušani
p. ev. Marjeta pri Mo-
škanjcih.

80-6

Živali

Mlad volčjak
se je izgubil. Kdor m' ga
pripelje, dobi nagrado. —
Munih. Vodovodna 38.

279-27

Glasbila

Violino
Stradivarko, izdelano leta
1730. prodam. Naslov v
vseh poslovalnicah Jutra.

245-26

Kupim

Beseda 1 Din, davka 3 Din
za šifro ali dajanje naslova
5 Din Najmanjši znesek
17 Din

Zastavne listke
(ljudjanske zastavljajnice)
predmeta ki sodi, zap-
dejo in jih ne razstavljajo
dvigniti, kupuje »pri Ma-
kedoncu, Kolodvorska 30.
293-7

Dragocenosti

Vsakovrstno zlato
kupi po najvišjih cenah
ČERNE - juvelir
Ljubljana, Wolfova ulica 1.
12-36

Kapital

Beseda 1 Din, davka 3 Din
za šifro ali dajanje naslova
5 Din Najmanjši znesek
17 Din

Hranilne vloge
Nakup in prodajo
vam izpolnjuje najugodnejše
Al Planinšek
Ljubljana.
Beethovnova ul. 14/1.
Telefon 35-16.

39-16

Hranilne vloge
kupite ali prodajte
potom moje pisarne
najboljše
Rudolf Zore
Ljubljana, Gledališka 12.
Telefon 35-40.

60-16

Bančno kom. zavod
izvršuje najboljši nakup in
prodajo
HRANILNIH VLOG
vseh denarnih zavodov. Za
odgovor Din 3 znamk. —
Maribor, Aleksandrova 40.

33-56

Lokali

Beseda 1 Din, davka 3 Din
za šifro ali dajanje naslova
5 Din Najmanjši znesek
17 Din

Trgovski lokal
dobro uveden, moderno
urejen z vso opremo
dam v najem pod zelo
ugodnimi pogoji. Vpra-
šati: Kosec Marija v Or-
možu.

32593-19

Trgovski lokal
dobro uveden, moderno
urejen z vso opremo
dam v najem pod zelo
ugodnimi pogoji. Vpra-
šati: Kosec Marija v Or-
možu.

32593-19

Trgovski lokal
dobro uveden, moderno
urejen z vso opremo
dam v najem pod zelo
ugodnimi pogoji. Vpra-
šati: Kosec Marija v Or-
možu.

32593-19

Trgovski lokal
dobro uveden, moderno
urejen z vso opremo
dam v najem pod zelo
ugodnimi pogoji. Vpra-
šati: Kosec Marija v Or-
možu.

32593-19

Trgovski lokal
dobro uveden, moderno
urejen z vso opremo
dam v najem pod zelo
ugodnimi pogoji. Vpra-
šati: Kosec Marija v Or-
možu.

32593-19

Trgovski lokal
dobro uveden, moderno
urejen z vso opremo
dam v najem pod zelo
ugodnimi pogoji. Vpra-
šati: Kosec Marija v Or-
možu.

32593-19

Trgovski lokal
dobro uveden, moderno
urejen z vso opremo
dam v najem pod zelo
ugodnimi pogoji. Vpra-
šati: Kosec Marija v Or-
možu.

32593-19

Trgovski lokal
dobro uveden, moderno
urejen z vso opremo
dam v najem pod zelo
ugodnimi pogoji. Vpra-
šati: Kosec Marija v Or-
možu.

32593-19

Trgovski lokal
dobro uveden, moderno
urejen z vso opremo
dam v najem pod zelo
ugodnimi pogoji. Vpra-
šati: Kosec Marija v Or-
možu.

32593-19

Trgovski lokal
dobro uveden, moderno
urejen z vso opremo
dam v najem pod zelo
ugodnimi pogoji. Vpra-
šati: Kosec Marija v Or-
možu.

32593-19

Trgovski lokal
dobro uveden, moderno
urejen z vso opremo
dam v najem pod zelo
ugodnimi pogoji. Vpra-
šati: Kosec Marija v Or-
možu.

32593-19

Trgovski lokal
dobro uveden, moderno
urejen z vso opremo
dam v najem pod zelo
ugodnimi pogoji. Vpra-
šati: Kosec Marija v Or-
možu.

32593-19

Trgovski lokal
dobro uveden, moderno
urejen z vso opremo
dam v najem pod zelo
ugodnimi pogoji. Vpra-
šati: Kosec Marija v Or-
možu.

32593-19

Trgovski lokal
dobro uveden, moderno
urejen z vso opremo
dam v najem pod zelo
ugodnimi pogoji. Vpra-
šati: Kosec Marija v Or-
možu.

32593-19

Trgovski lokal
dobro uveden, moderno
urejen z vso opremo
dam v najem pod zelo
ugodnimi pogoji. Vpra-
šati: Kosec Marija v Or-
možu.

32593-19

Trgovski lokal
dobro uveden, moderno
urejen z vso opremo
dam v najem pod zelo
ugodnimi pogoji. Vpra-
šati: Kosec Marija v Or-
možu.

32593-19

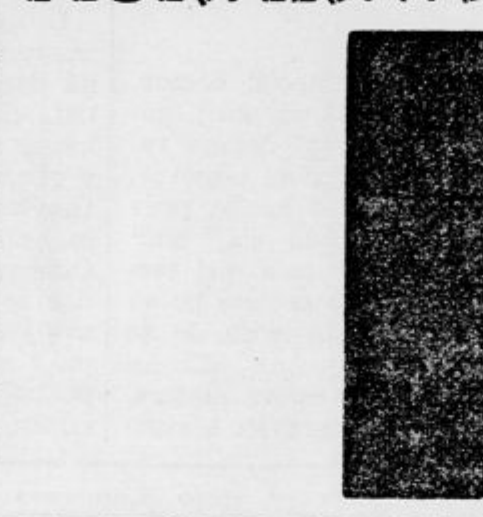
Trgovski lokal
dobro uveden, moderno
urejen z vso opremo
dam v najem pod zelo
ugodnimi pogoji. Vpra-
šati: Kosec Marija v Or-
možu.

32593-19

Trgovski lokal
dobro uveden, moderno
urejen z vso opremo
dam v najem pod zelo
ugodnimi pogoji. Vpra-
šati: Kosec Marija v Or-
možu.

32593-19

NARODNA TISKARNA

IZVRŠUJE
VSA TISKARSKA DELA
LEPO IN OKUSNO

Stanovanje v

novi villi
dve sob. kabinet, zapra-
voranda in priključni, v
Mestah, 7 minut od elek-
trične, mesečna najemina
Din 600, oddam takoj ali
februarja. Poizve se pri
Patronator, trgovca, Pre-
šernova 40.

278-31

Stanovanje

komfortno, s štirimi sobami
oddam 1. februarja. Ogleda
se ga lahko vsak dan od
10.—12. ure na Rimeki a.
št. 6. Pekarna Vidmar.

277-31

2 trisob. stanovanji

oddam, ono takoj, drugo
februarja. Vprašati: Za-
družna hranilnica Delmat-
nove ulice.

305-21

Stanovanje 2 sob

in kuhinje, oddam takoj.
Smartinska cesta 31.

351-31

Stanovanja

Beseda 1 Din, davka 3 Din
za šifro ali dajanje naslova
5 Din Najmanjši znesek
17 Din

Zakonca brez otrok
iščeta dvosobno stanovanje,
po močnejši s kopalnico za
maj. Ponudbe na ogl. odd.
Jutra z navedbo cene pod
»Čisto«.

261-21a

Sobo odda

Beseda 1 Din, davka 3 Din
za šifro ali dajanje naslova
5 Din Najmanjši znesek
17 Din

Lepo solčno sobo
oddam sestanovalcu z vso
opremo. Sprejemni tudi abo-
nente na dobro domačo
hrano. Naslov: Poljanska
cesta 1/II.

272-23

Veliko prazno sobo
s posebno vzhodom, oddam
takoj. Cesta na Rotnik 45.

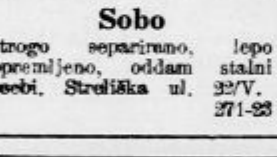
273-23

Sobo

strogo separirano, lepo
opremljeno, oddam stalni
oseb. Strelška ul. 22/V.

271-23

SMRT PLEŠAVOSTI

ZAKAJ DA BI BILI PLEŠASTI? —
TAKOJ uporabite lepo DISECO speci-
jalno KOZMETIČNO tekočino »MORA-
NA«. VSAKOMUR brez razlike JE
POTREBNA, ZMESTA izgine PRHLJAJ,
EKCEMI itd. Krepi lasišče. IN TAKOJ
ustavi IZPADANJE, a lasje porastejo na
PLEŠAVEM MESTU.

Cena steklenici Din 40, poštnina Din 7

MODERNA KOZMETIKA,
SPLIT

Številne zahvale Vam jamčijo za uspeh.

Številne zahvale Vam jamčijo za uspeh.

Številne zahvale Vam jamčijo za uspeh.

Številne zahvale Vam jamčijo za uspeh.

Številne zahvale Vam jamčijo za uspeh.

Številne zahvale Vam jamčijo za uspeh.

Številne zahvale Vam jamčijo za uspeh.

Številne zahvale Vam jamčijo za uspeh.

Številne zahvale Vam jamčijo za uspeh.

Številne zahvale Vam jamčijo za uspeh.

Številne zahvale Vam jamčijo za uspeh.

Številne zahvale Vam jamčijo za uspeh.

Številne zahvale Vam jamčijo za uspeh.

Številne zahvale Vam jamčijo za uspeh.

Številne zahvale Vam jamčijo za uspeh.

Številne zahvale Vam jamčijo za uspeh.

Številne zahvale Vam jamčijo za uspeh.

Številne zahvale Vam jamčijo za uspeh.

Številne zahvale Vam jamčijo za uspeh.

Številne zahvale Vam jamčijo za uspeh.

Številne zahvale Vam jamčijo za uspeh.

Številne zahvale Vam jamčijo za uspeh.

Številne zahvale Vam jamčijo za uspeh.

Številne zahvale Vam jamčijo za uspeh.

Številne zahvale Vam jamčijo za uspeh.

Številne zahvale Vam jamčijo za uspeh.

Številne zahvale Vam jamčijo za uspeh.

Številne zahvale Vam jamčijo za uspeh.

Številne zahvale Vam jamčijo za uspeh.

Številne zahvale Vam jamčijo za uspeh.

Številne zahvale Vam jamčijo za uspeh.

Številne zahvale Vam jamčijo za uspeh.

Številne zahvale Vam jamčijo za uspeh.

Številne zahvale Vam jamčijo za uspeh.

Številne zahvale Vam jamčijo za uspeh.

Številne zahvale Vam jamčijo za uspeh.

Številne zahvale Vam jamčijo za uspeh.

Številne zahvale Vam jamčijo za uspeh.

Številne zahvale Vam jamčijo za uspeh.

Številne zahvale Vam jamčijo za uspeh.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Modrijan

»Hm,« je dejal modrijan, ko je prišel ne-
kega dne do planine, kjer se je pasla v
ozkem ogradu krava, »kako krivično je vse
na svetu. Tako velika žival je navezana na
tako majhen kraj. In pogled lastovko nad
mano! Ta lahko leti kamor se ji ljubi in
ves svet je njen!«

»Vraga!« je modrijan samemu sebi segel
v besedo in se prijel za nos, kamor mu je
priletelo izpod neba nekaj toplega, mehke-
ga...«

»Vidite!« je vzklilni fant, ki je prišel
mimo in vse videl, »ali ni dobro, da ni
bila krava?«

Samomorilec

»Za božjo voljo, kaj pa počenjate?«
»Obesil se bom!«

»Potem pa si morate dati vrv okoli vru-
tu, ne pa okoli trebuha!«

»Saj sem že poskusil, pa me je preveč
dušila!«

ZAHVALA

TRGOVSKI SAMOPOMOČI V MARIBORU

izrekam toplo zahvalo za takojšnje in točno izplačilo izdatne
posmrtnine po mojem umrlem soprogu.
Priporočam, posebno trgovskim slojem pristop k tej kulantni
in dohodni instituciji, ki nudi posmrtninsko zavarovanje proti
nizkim prispevkom.

Dol. Lendava, 4. I. 1937.

ARNSTEIN TEREZIJA s. r., soproga.

ZAHVALA